

Industrins arbetskrafts- kostnader internationellt

Teknikföretagens analys 2019

Teknikföretagen

Förord

Arbetskraftskostnadernas nivå och ökningstakt – i förhållande till i viktiga konkurrentländer – är centrala faktorer när Sveriges konkurrenskraft analyseras. Teknikföretagen publicerar därför årligen en rapport om industrins arbetskraftskostnader internationellt. I rapporten presenteras både arbetskraftskostnadernas nivå och ökningstakt från ett antal källor med internationell statistik. Syftet är att ge läsaren möjlighet att lättillgängligt ta del av de uppgifter som finns publicerade på olika håll. När inget annat anges avser uppgifterna samtliga anställda inom tillverkningsindustrin.

En central slutsats i årets analys är att den svenska ökningstakten i lokal valuta trendmässigt fortsätter att vara högre än i viktiga konkurrentländer. Tack vare den svaga svenska kronan är inte kostnadsläget i Sverige alarmerande högt i dagsläget – men en ”normalisering” av växelkursen skulle snabbt förändra spelplanen.

Rapporten är författad inom Teknikföretagen av Robert Tenselius.

Stockholm i oktober 2019

Mats Kinnwall
Chefekononom

Innehåll

Sammanfattning	4
Arbetskraftskostnadsnivåer inom industrin	7
Svensk arbetskraftskostnad i nivå med övriga Västeuropa.....	7
Olika kostnadsnivåer beroende på val av källa.....	10
Betydligt lägre arbetskraftskostnader på växande marknader.....	12
Ökning av arbetskraftskostnader inom industrin	13
Högre ökningstakt i Sverige än i euroområdet under många år	13
Varierande ökningstakter enligt olika källor	17
Ökningstakten väntas förbli högre i Sverige än i euroområdet.....	18
Kronans utveckling mot andra valutor	19
Växelkursförändringar påverkar det relativa kostnadsläget	19
Försvagad svensk krona även enligt KIX- och TCW-indexen.....	21
Utveckling av industrins relativa kostnadsläge	23
Förbättrat svenskt relativt kostnadsläge 2018	23
Högre relativ kostnadsnivå i USA p.g.a. dollarförstärkningen.....	25
Högst kostnadsnivå i Norge bland de nordiska länderna.....	26
Bilagor	27
Förteckning över bilagor.....	27
Bilaga 1-4: Arbetskraftskostnad och lön per timme, nivåer	28
Bilaga 5-8: Utveckling av arbetskraftskostnad och lön.....	32
Bilaga 9: Prognoser för utveckling av arbetskraftskostnad.....	40

- Den årliga kostnadsökningstakten i Sverige var något högre än i Västeuropa och euroområdet 2018. Den har även trendmässigt varit något högre under en längre period.
- Oavsett om analys av kostnadsnivåer sker baserat på Conference Board eller Eurostat så har enbart ett fåtal länder högre kostnadsnivå än Sverige.
- Försvagningen av den svenska kronan – mot euron och andra stora valutor – fortsatte 2018.
- På grund av kronförsvagningen minskade det svenska relativa arbetskraftskostnadsläget med ungefär 5 procent mot såväl Västeuropa som euroområdet 2018 jämfört med året innan.
- Kostnadsläget i Sverige är i dagsläget inte alarmerande högt – men en "normalisering" av växelkursen skulle snabbt förändra spelplanen.
- Det är sammantaget bekymmersamt att den svenska ökningstakten i lokal valuta trendmässigt fortsätter att vara högre än i viktiga konkurrentländer eftersom vi inte långsiktigt kan förlita oss på en svag svensk krona.

Sammanfattning

Arbetskraftskostnadernas ökningstakt inom tillverkningsindustrin har varit högre i Sverige än i flera viktiga konkurrentländer under flera år. Under 2018 var ökningstakten i Sverige 3,1 procent, enligt Eurostat *Labour Cost Index (LCI)*. Samtidigt var den 2,2 procent i Västeuropa och 2,4 procent i Euroområdet.

Ökningstakter studeras dock bäst för perioder om flera år. På så sätt blir påverkan av tidpunkter för lönerrevisioner och andra engångseffekter mindre. Ökningstakten i Sverige var 2,6 procent per år under femårsperioden 2014 t.o.m. 2018. Motsvarande ökningstakt var 1,8 procent per år i Västeuropa. I euroområdet var den 1,9 procent per år under perioden. Trenden håller sammantaget alltså i sig med en högre ökningstakt i Sverige än i Europa.

En medarbetare i Sverige kostar i genomsnitt 372 SEK per timme. Detta enligt Teknikföretagens kalkyl för 2018 baserad på uppgifter från Conference Board. Baseras istället analysen på Eurostat *Labour Cost Survey (LCS)* så ligger nivån högre. Oavsett valet av källa så har endast ett fåtal länder, däribland Schweiz, Norge, Danmark och Tyskland, högre kostnadsnivå än Sverige. Kostnadsläget i Sverige är samtidigt högre än i konkurrentländer som Finland, Frankrike, Nederländerna, Storbritannien och USA.

Den svenska nivån ligger sammantaget mellan den västeuropeiska och den i euroområdet 2018 enligt kalkylen baserad på Conference Board, men över dessa båda områden när kalkylen görs enligt Eurostat *LCS*.

I rapporten studeras även utvecklingen av relativ arbetskraftskostnad. Det innebär att även växelkursförändringar beaktas när utvecklingen studeras. Den svenska kronan fortsatte att försvagas – mot flera stora valutor – 2018 jämfört med året innan. Mot euron försvagades kronan 6,5 procent mellan de båda åren.

Den fortsatta kronförsvagningen bidrog till att det svenska relativa arbetskraftskostnadsläget förbättrats ytterligare 2018 jämfört med åren innan. Det minskade med ungefär 5 procent mot såväl Västeuropa som euroområdet. Eftersom den svenska kostnadsökningstakten räknat i lokal valuta återigen var högre än i bl.a. euroområdet så är det just växelkursutvecklingen som bidragit till att förbättra det relativa kostnadsläget.

Även om det svenska kostnadsläget i dagsläget inte framstår som alarmerande högt så skulle en ”normalisering” av växelkursen snabbt försämrade konkurrensförutsättningarna och förändra spelplanen för industrin i Sverige. Det är alltså bekymmersamt att den svenska ökningstakten i lokal valuta trendmässigt fortsätter att vara högre än i viktiga konkurrentländer eftersom vi inte långsiktigt kan förlita oss på en svag svensk krona.

Arbetskraftskostnadsnivåer inom industrin

Svensk arbetskraftskostnad i nivå med övriga Västeuropa

Arbetskraftskostnadsnivån är en viktig faktor när företag agerar utifrån konkurrensförutsättningar i olika länder. Det är sammantaget inte givet att Sverige har fördelar som kan kompensera för ett högt kostnadsläge. Företagens beslut kopplade till arbetskraftskostnaderna handlar inom vissa branscher främst om var i världen produktion ska ske. I andra branscher – där flytt inte är ett alternativ – handlar de samtidigt om ifall den alls ska ske.

Detta kapitel syftar till att ge läsaren en uppdaterad bild av kostnadsnivån inom tillverkningsindustrin i Sverige i relation till i andra länder. Källor med internationellt sammanställd statistik innehåller i skrivande stund samtidigt enbart kostnadsnivåer till och med 2016. Med hjälp av indexserier över kostnadsutveckling i lokal valuta och växelkursförändringar kan en mer aktuell kostnadsnivå kalkyleras.¹ Nivåuppgifterna till kalkylerna i detta kapitel kommer från Conference Board *International Comparisons of Hourly Compensation Costs in Manufacturing* och från Eurostat *Labour Cost Survey (LCS)*. Tidigare år har Teknikföretagen i första hand lyft fram statistiken från Conference Board – men fr.o.m. denna rapport redovisas de båda källorna parallellt.

Svenskt kostnadsläge mer i nivå med i viktiga konkurrentländer pga svag svensk krona

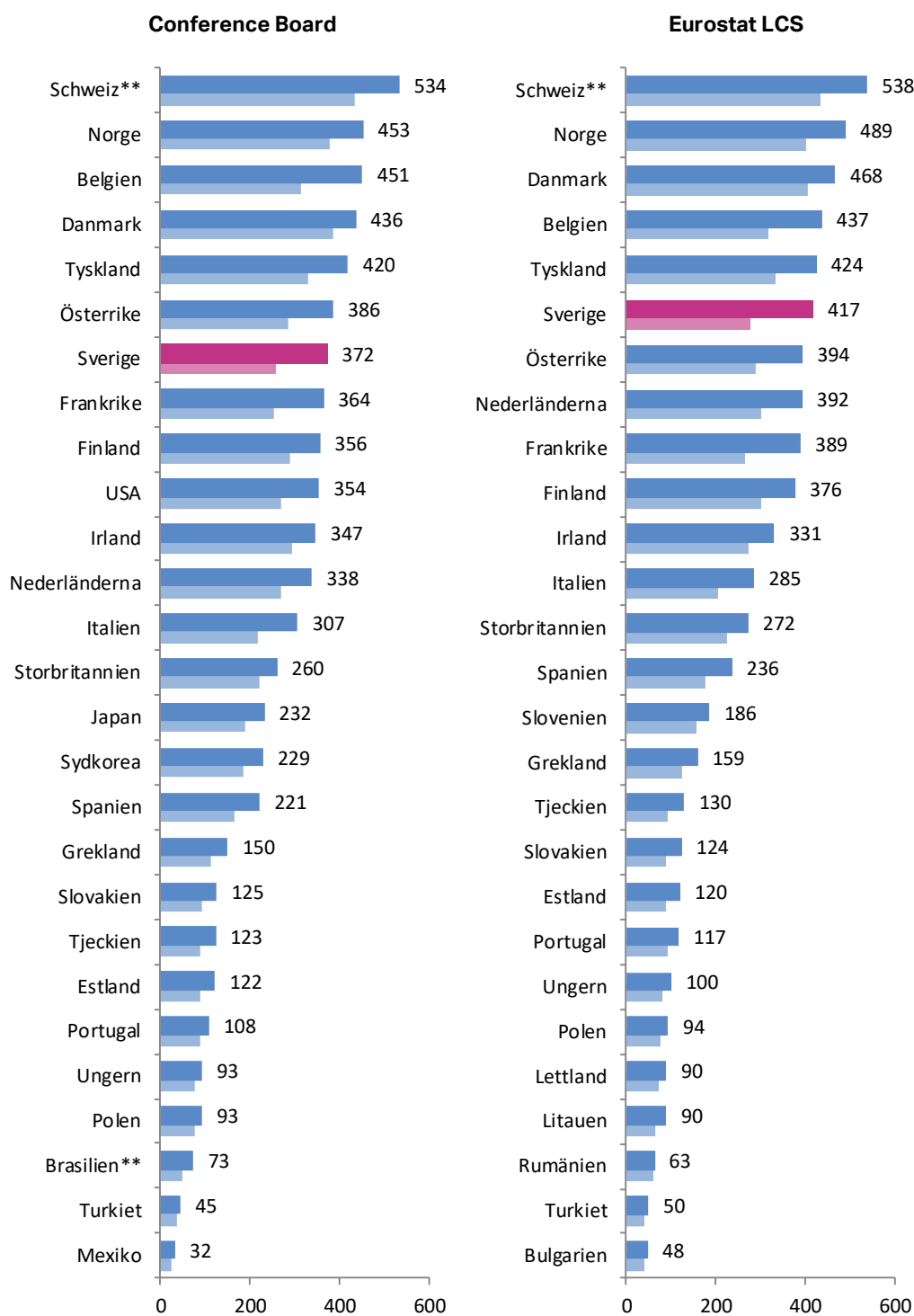
En medarbetare i svensk tillverkningsindustri kostar i genomsnitt 372 SEK per timme enligt analysen baserad på Conference Board och 417 enligt den baserad på Eurostat *LCS*. Uppgifterna avser i båda fallen samtliga anställda 2018. Sammantaget så är kostnadsnivån enbart i ett fåtal länder – däribland Schweiz, Norge, Belgien, Danmark och Tyskland – högre än Sverige. Det tyska kostnadsläget är tydligt högre än det svenska enligt båda källorna. Att så är fallet beror framför allt på den svaga svenska kronan. Samtidigt så är kostnadsläget i Sverige fortfarande högre än i konkurrentländer som Finland, Frankrike, Nederländerna, Storbritannien och USA.

För Sverige är nivån enligt analysen baserad på Conference Board ungefär motsvarande som enligt nationell svensk statistik. Samtidigt framstår nivån enligt Eurostat *LCS* som väl hög. Vi utvecklar detta lite längre fram i kapitlet. Teknikföretagen anser sammantaget att den förstnämnda källan ger en något mer relevant bild av den svenska kostnadsnivån. Båda källorna är dock användbara för internationella jämförelser av arbetskraftskostnader.

¹ Med hjälp av växelkurser och indexserier som anger kostnadsutveckling i lokal valuta har kostnadsnivån för 2018 kalkylerats utifrån uppgifter som avser tidigare år. Indexserier från Eurostat *Labour Cost Index (LCI)* har i första hand använts. När inte detta varit möjligt har OECD *Main Economic Indicators (MEI)* använts. Växelkursuppgifter är hämtade från europeiska centralbanken eller Sveriges Riksbank. Arbetskraftskostnadsnivåerna kommer från Conference Board *International Comparisons of Hourly Compensation Costs in Manufacturing* och från Eurostat *Labour Cost Survey*. Därutöver har nationalräkenskaper från Eurostat använts som ett komplement. Serier för "employees" och inte "total employment" har använts vid beräkning av arbetskraftskostnader enligt nationalräkenskaper.

KOSTNADSNIVÅN I SVERIGE ÄR LÄGRE ÄN I TYSKLAND

Total arbetskraftskostnad och lön (skuggade staplar) inom tillverkningsindustrin 2018, samtliga anställda (SEK per timme)*

Källa: Teknikföretagen

* Se beskrivning av kalkylmetod på föregående sida.

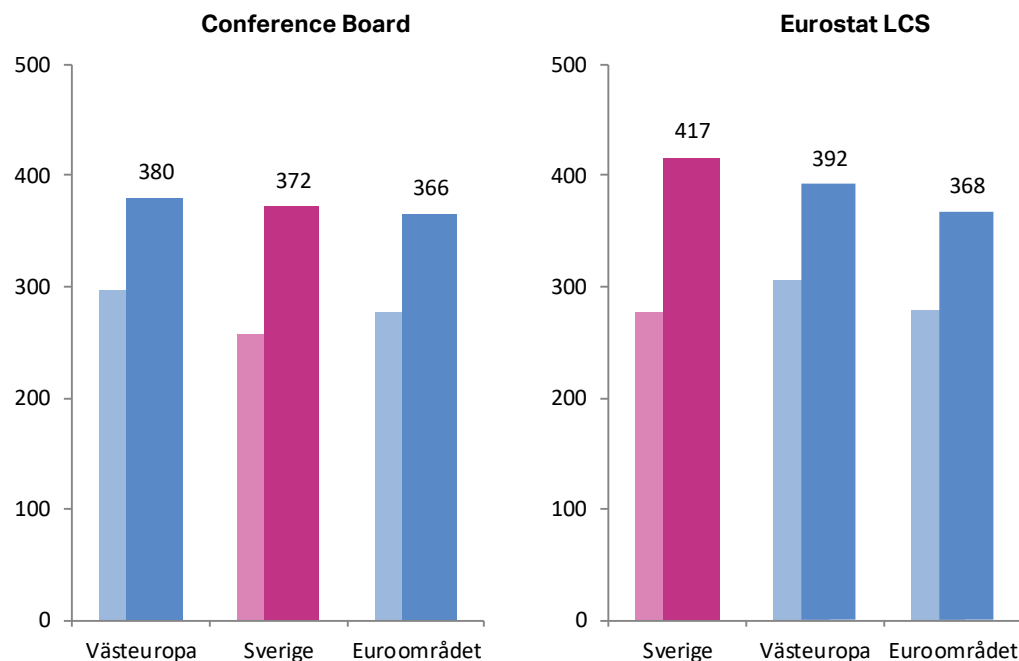
** Eftersom ökningstakter inte finns via Eurostat *LCI* eller OECD *MEI* så har ökningstakt från nationellt statistikinstitut istället använts i kalkylen.

I Västeuropa sammantaget är den genomsnittliga arbetskraftskostnaden inom tillverkningsindustrin 380 SEK per timme enligt kalkylen baserad på Conference Board och 392 SEK per timme enligt den baserad på Eurostat LCS. Motsvarande siffror för euroområdet är 366 respektive 368 SEK per timme. Den svenska nivån ligger alltså mellan den västeuropeiska och den i euroområdet enligt kalkylen baserad på Conference Board, men över dessa båda områden när kalkylen görs enligt Eurostat LCS. I rapportens sista kapitel beskriver vi det relativa kostnadsläget mer i detalj.

För att väga samman länderna i Västeuropa och euroområdet har konkurrensvikter använts som ska återspegla ländernas ekonomiska betydelse för Sverige (utifrån handelsflöden). De vikter som använts är konjunkturinstitutets KIX-vikter. Även andra vikter kan användas med motsvarande resultat som följd. Det relativa kostnadsläget och dess utveckling analyseras mera utförligt i rapportens sista kapitel.

SVENSKT KOSTNADSLÄGE MER I NIVÅ MED VÄSTEUROPEISKT PGA SVAG SVENSK KRONA

Total arbetskraftskostnad och lön (skuggade staplar) inom tillverkningsindustrin 2018, samtliga anställda (SEK per timme)*

Källa: Teknikföretagen

* De länder som KIX-viktats samman till Västeuropa (exkl. Sverige) är Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Irland, Italien, Nederländerna, Norge, Portugal, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Tyskland och Österrike. De länder som vägts samman till euroområdet är euroländerna exklusive Lettland, Litauen, Slovenien, Cypern och Malta har vägts samman till euroområdet. Eftersom KIX-vikt inte finns för Estland har landet viktats med utgångspunkt i varuhandeln med Sverige. Se i övrigt beskrivning av kalkylmetod på kapitlets första sida.

I östra Europa är arbetskraftskostnaden inom tillverkningsindustrin betydligt lägre än i Sverige och övriga Västeuropa. Svenska företag har exempelvis mycket verksamhet i Estland, där kostnadsnivån är ca 120 SEK per timme enligt båda kalkylerna som presenteras i detta kapitel. I USA är kostnadsnivån 354 SEK per timme enligt kalkylen baserad på Conference Board. Tidigare har den amerikanska kostnadsnivån legat klart under den svenska, men på grund av dollarförstärkningen har nu kostnadsläget närmast sig det svenska. I rapportens bilagor finns kostnadsnivåer för betydligt fler länder än vad som presenteras här.

Stor skillnad mellan lön och total arbetskraftskostnad i Sverige

De skuggade staplarna i figurerna i detta avsnitt anger lön per timme. Skillnaden mellan lön och total arbetskraftskostnad är jämförelsevis stor i Sverige. I Danmark utgör exempelvis lönen en betydligt större andel av den totala arbetskraftskostnaden. Det bör dock noteras att den anställde själv betalar en stor del av de sociala avgifterna i Danmark. Lönebikostnadernas andel i Sverige är samtidigt även betydligt större än i viktiga konkurrentländer som Finland, Tyskland och Nederländerna. För industrin är det den totala arbetskraftskostnaden som främst är av betydelse. I rapportens bilagor finns dock siffersatta löneuppgifter från olika källor för ett antal länder.

Olika kostnadsnivåer beroende på val av källa

Som framgår av uppgifterna som presenterats tidigare i detta kapitel ger internationella jämförelser av kostnadsnivåer olika resultat beroende på val av källa. Rimlighetsbedömningar av uppgifter enligt olika källor kan göras genom att jämföra dem sinsemellan. Dessutom kan jämförelser göras med nationalräkenskaper och med nationell statistik. Enligt nationell svensk statistik är kostnaden ca 365 SEK per timme 2018. Detta som ett vägt genomsnitt av arbetare och tjänstemän enligt SCB:s arbetskraftskostnadsindex (AKI). Enligt svenska nationalräkenskaper är arbetskraftskostnaden inom industrin 362 SEK per timme 2018.

Beskrivning av de olika källorna

Amerikanska Conference Board använder främst nationell offentlig lönestatistik till sammanställningen av *International Comparisons of Hourly Compensation Costs in Manufacturing*. Vid behov används även andra källor för att åstadkomma serier för både direkt lön och tota arbetskraftskostnad. Även om uppgifterna inte baseras på egna undersökningar som är exakt harmoniserade de olika länderna emellan så anser vi att materialet på ett bra sätt återspeglar kostnadsbilden internationellt.

Eurostat *LCS* (dvs. *Labour Cost Survey*) uppdateras vart fjärde år. De senaste uppgifterna avser 2016. Enligt metodbeskrivningen är undersökningen gjord på ett harmoniserat och genomarbetat sätt – vilket förvisso inte utesluter felkällor i underlaget. Teknikföretagen anser (som tidigare nämnts) att kostnadsnivån för Sverige är alltför hög jämfört med uppgifter från andra källor. I begreppet total arbetskraftskostnad enligt *LCS* ingår, förutom lön och sociala avgifter enligt lag och avtal, också kostnader för tjänstebil, utbildning, mat, bonusprogram m.m. Även om man räknar bort de sistnämnda kostnadsposterna så hamnar nivån för Sverige högt. Något som också bidrar är att antalet arbetade timmar per heltidsekvivalent enligt *LCS* framstår som lite väl lågt. För de flesta andra europeiska länderna är kostnadsnivåerna enligt *LCS* samtidigt mer rimliga jämfört med andra källor.

När nationalräkenskaper används för att beräkna arbetskraftskostnad per timme divideras årlig total arbetskraftskostnad med årligt antal arbetade timmar. Nationalräkenskaper är vanligtvis preliminära och revideras löpande något eller några år efter publicering – för svensk del i ungefär två år. Dessutom bör man ha i åtanke att vissa korrigeringar görs eftersom nationalräkenskaper ska följa FN:s rekommendationer. När Eurostat redovisar arbetskraftskostnader enligt nationalräkenskaper exkluderas delar av de sociala avgifterna som är rena skatter – för Sveriges del den allmänna löneavgiften. Det gör att kostnadsnivån för Sverige enligt nationalräkenskaper från Eurostat framstår som onormalt lågt jämfört med andra källor.

RESULTATET AV INTERNATIONELLA JÄMFÖRELSE R VARIERAR BEROENDE PÅ VAL AV KÄLLA

Total arbetskraftskostnad inom tillverkningsindustrin 2018, samtliga anställda (SEK per timme)*

	Conference Board 2018	Eurostat LCS 2018	Nationalräkenskaper via Eurostat (samt SCB för Sverige) 2018
Schweiz**	534	538	:
Norge	453	489	500
Belgien	451	437	447
Danmark	436	468	453
Tyskland	420	424	406
Österrike	386	394	359
Sverige***	372	417	362
Frankrike	364	389	396
Finland	356	:	:
USA	354	:	:
Finland	330	376	353
Irland	347	331	294
Nederländerna	338	392	371
Italien	307	285	252
Storbritannien	260	272	322
Japan	232	:	:
Spanien	221	236	215
Sydkorea	229	:	:
Grekland	150	159	110
Slovakien	125	124	118
Estland	122	120	105
Tjeckien	123	130	115
Portugal	108	117	106
Ungern	93	100	91
Polen	93	94	66
Brasilien**	73	:	:
Litauen	:	90	91
Lettland	:	90	83
Rumänien	:	63	:
Turkiet	45	50	:
Bulgarien	:	48	47

Källa: Teknikföretagen

: Uppgift saknas.

* Se beskrivning av kalkylmetod på kapitlets första sida.

** Eftersom ökningstakter inte finns via Eurostat *LCI* eller OECD *MEI* för detta land, har ökningstakt från nationellt statistikinstitut istället använts i kalkylen.

*** Arbetskraftskostnadsnivån enligt nationalräkenskaper för Sverige (dvs. 362 SEK per timme) i tabellen är hämtad från Statistiska Centralbyrån (SCB). Enligt Eurostat är siffran 307 SEK per timme. Skillnaden förklaras till stor del av att delar av att de sociala avgifterna som är rena skatter – för Sveriges del den allmänna löneavgiften – exkluderas när Eurostat redovisar arbetskraftskostnad. Som jämförelse kan nämnas att siffran från SCB exklusive skatter är 303 SEK per timme.

Även International Labour Organization (ILO) samlar in statistik över arbetskraftskostnader – men uppgifterna är dessvärre inte harmoniserade enligt någon specifik standard. Därmed anser vi inte att det är relevant att redovisa dessa uppgifter för de länder som presenterats utifrån andra källor. ILO har dock data för fler länder än vad Conference Board och Eurostat har.

Statistik uppdelad i kategorierna arbetare och tjänstemän

Arbetskraftskostnader för arbetare och tjänstemän var för sig efterfrågas ofta i Sverige. Samtidigt finns inte längre denna typ av uppgifter via källor med internationell statistik. Orsaken är att allt färre länder delar upp arbetskraften i dessa kategorier. Tyskland använder exempelvis istället fem kategorier, så kallade "leistungsgruppen", där arbetet definieras utifrån kvalifikation och svårighetsgrad.

Betydligt lägre arbetskraftskostnader på växande marknader

Växande marknader som Brasilien, Indien, Kina och Mexiko är minst lika relevanta att betrakta som de gamla industriländerna vid kostnadsjämförelser. För några av dessa länder har statistik presenterats tidigare i detta kapitel. För Kina och Indien är samtidigt tillgången till statistik begränsad. Utifrån olika källor och egna undersökningar kan vi dock göra grova uppskattningar av kostnadsläget.²

Arbetskraftskostnaden inom tillverkningsindustrin i Indien är mindre en tiondel av vad den är i Sverige. I Kina är den högre än i Indien – särskilt i mer urbana områden. Det är dessvärre svårt att ange en exakt kostnadsnivå eftersom offentlig statistik är dåligt uppdaterad. I Brasilien är kostnadsnivån drygt en femtedel av den svenska.

Inte bara i Kina – utan på växande marknader överlag – är skillnaderna stora mellan olika områden, företag och yrkesgrupper. I urbana områden är lönerna vanligtvis betydligt högre än på landsbygden. För kvalificerad arbetskraft i områden med många multinationella företag kan kostnaden på växande marknader vara klart högre än vad som anges ovan. Detta gäller både för kvalificerade yrkesarbetare, ingenjörer och högre tjänstemän. I Kina är kostnaden för högre tjänstemän i vissa fall högre än i Sverige.

² Vår uppskattning bygger på internationell statistik från Eurostat, Bureau of Labor Statistics, Conference Board, ILO, nationella statistikinstitut samt på egna undersökningar av arbetskraftskostnadsläget vid svenska teknikföretag i dessa länder.

Ökning av arbetskrafts- kostnader inom industrin

Högre ökningstakt i Sverige än i euroområdet under många år

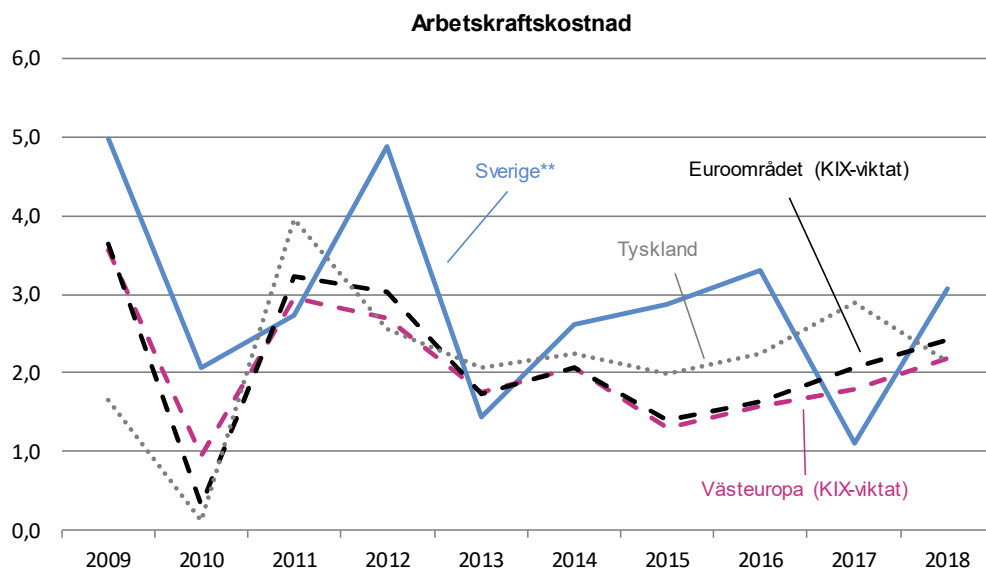
Arbetskraftskostnadernas utveckling avgör i stor utsträckning hur de svenska konkurrensförutsättningarna utvecklas. Internationella jämförelser av ökningstakterna är därför viktiga. Vi gör en analys i lokal valuta i detta kapitel. Detta för att ökningstakten i respektive land/område ska kunna särskiljas från växelkursförändringarna. På så sätt framgår effekterna av de ökningarna som förhandlas fram av avtalsslutande parter eller lokalt på företag i de olika länderna tydligare än när även växelkursförändringar beaktas.

Arbetskraftskostnadernas utveckling enligt Eurostat LCI

Eurostat *Labour Cost Index (LCI)* är den källa som i första hand används för att jämföra ökningstakt för arbetskraftskostnad och lön inom EU. Enligt *LCI* ökade arbetskraftskostnaden inom tillverkningsindustrin i Västeuropa 2,2 procent 2018 samtidigt som den ökade med 2,4 procent i euroområdet. Ökningstakterna för enbart lönen var på motsvarande nivå.

ÅTERIGEN HÖGRE ÖKNINGSTAKT I SVERIGE ÄN I ÖVRIGA EUROPA 2018

Ökning av arbetskraftskostnad per timme i tillverkningsindustrin räknat i lokal valuta (årlig procentuell förändring)*

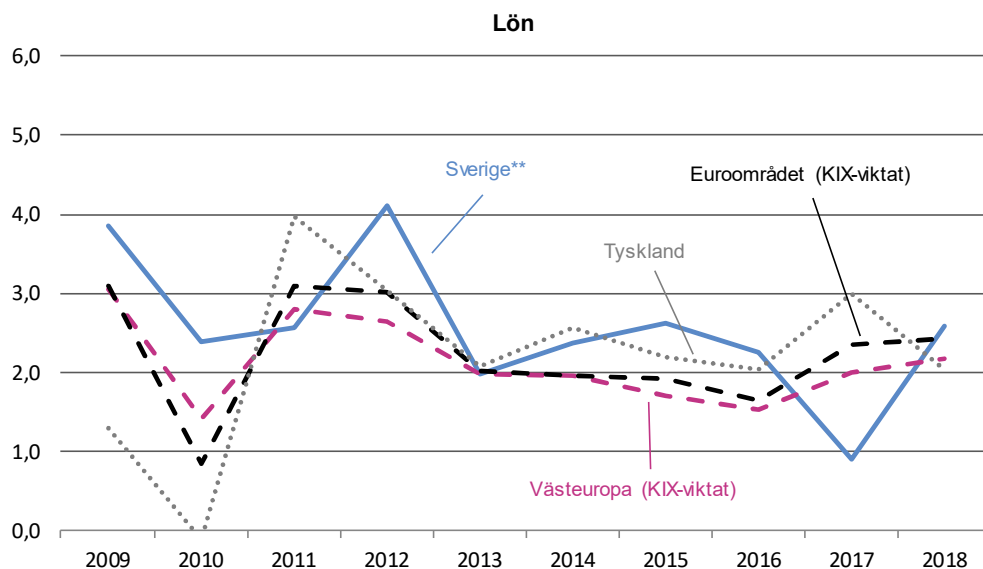
Källa: Eurostat LCI

* De länder som vägts samman till Västeuropa (Sverige ingår ej) är Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Irland, Italien, Nederländerna, Norge, Portugal, Spanien, Storbritannien, Tyskland och Österrike, dvs. de länder för vilka det finns LCI-data. De länder som vägts samman till euroområdet är euroländerna exklusive Slovenien, Cypern och Malta. Estland, Lettland, Litauen och Slovakien ingår från och med det år de blev euroländer. Eftersom KIX-vikt inte finns för Estland, Lettland och Litauen har länderna viktats med utgångspunkt i varuhandeln med Sverige.

** Omklassificeringen av Ericsson AB till tjänstesektorn förklarar den låga ökningstakten för Sverige 2017.

MINDRE SKILLNAD MELLAN SVERIGE OCH EUROOMRÅDET NÄR ENBART LÖNEÖKNINGSTAKTEN BEAKTAS

Ökning av lön per timme i tillverkningsindustrin räknat i lokal valuta
(årlig procentuell förändring)*

Källa: Eurostat LCI

* Se första figuren i detta kapitel för de olika definitionerna på euroområdet och för beskrivningar av hur beräkningarna är gjorda samt vilka länder som ingår i respektive områden.

** Omklassificeringen av Ericsson AB till tjänstesektorn förklarar den låga ökningstakten för Sverige 2017.

Konjunkturinstitutets så kallade KIX-vikter har här använts för att väga samman enskilda länder till Västeuropa respektive euroområdet. För Sverige var arbetskraftskostnadsökningstakten 3,1 procent 2018 medan ökningstakten enbart för lönen var 2,6 procent.

Ökningstakter studeras dock bäst för perioder om flera år. Såväl tidpunkter för lönerrevisioner som andra engångseffekter – bl.a. kopplat till sociala avgifter enligt avtal – gör att det kan vara missvisande att jämföra uppgifter för enskilda år mellan länder. Genom att jämföra ökningstakten för flerårsperioder ökar jämförbarheten länderna/områdena emellan. Värt att notera är också att LCI-siffror för många länder fortfarande är preliminära för 2018.

Under femårsperioden 2014-2018 ökade arbetskraftskostnaden i Sverige med i genomsnitt 2,6 procent per år. Under motsvarande period var ökningstakten i Västeuropa 1,8 procent per år. I euroområdet var den 1,9 procent under perioden. Siffran för Sverige är påverkad nedåt av att SCB omklassificerat Ericsson AB till tjänstesektorn i statistiken för 2017. Trots detta har ökningstakten inom tillverkningsindustrin i Sverige varit högre än i Västeuropa och euroområdet under den aktuella femårsperioden. Motsvarande gäller även när man blickar tillbaka en hel tioårsperiod. Betraktas istället löneökningstakten är skillnaden mellan Sverige och Västeuropa respektive euroområdet något mindre än för den totala arbetskraftskostnaden.

Utvecklingen skiljer sig åt mellan de enskilda länderna i de områden vi studerar. I Norge var arbetskraftskostnadsökningstakten 2,2 procent per år under perioden 2014-2018. I Danmark var den 2,1 procent medan den var 0,7 procent i Finland. Det sistnämnda tack vare den finska regeringens paket med åtgärder för att förbättra landets konkurrenskraft.

HÖGRE KOSTNADSÖKNINGAR I SVERIGE ÄN I ÖVRIGA EUROPA UNDER MÅNGA ÅR

Ökning av arbetskraftskostnad per timme i tillverkningsindustrin räknat i lokal valuta (årlig procentuell förändring)*

Eurostat LCI	2009-2013	2014-2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Belgien	3,0	0,9	1,8	1,1	0,2	0,1	1,3	1,6
Danmark	2,2	2,1	1,7	2,0	1,7	2,8	1,5	2,4
Estland	3,9	6,1	7,8	5,9	6,2	5,6	6,2	6,4
Finland	2,6	0,7	1,0	1,9	2,1	0,7	-1,8	0,7
Frankrike	2,4	1,5	0,7	1,0	1,2	1,2	1,5	2,5
Grekland	-2,1	0,2	-5,7	0,9	-1,0	-1,4	0,4	2,3
Irland	1,4	1,3	0,6	2,3	-1,2	2,0	1,0	2,3
Italien	3,0	0,3	1,6	1,1	-0,6	-0,7	0,0	1,7
Lettland	2,6	8,4	6,2	5,9	8,7	7,1	7,5	12,7
Litauen	1,3	7,8	6,2	3,9	7,4	9,2	9,9	8,8
Nederländerna	1,9	2,0	1,3	3,4	0,2	1,5	2,5	2,8
Norge	4,0	2,2	4,3	3,8	1,2	2,1	1,4	2,4
Polen	4,1	5,4	3,4	4,5	3,6	4,6	6,4	7,9
Portugal	-0,2	2,3	-1,8	-0,7	3,4	2,9	2,8	3,3
Spanien	2,3	0,4	1,2	0,5	-0,5	0,4	0,9	0,8
Storbritannien	1,7	2,8	1,3	2,2	3,0	2,4	3,2	3,3
Sverige**	3,2	2,6	1,4	2,6	2,9	3,3	1,1	3,1
Tjeckien	2,6	5,7	1,7	3,0	4,3	4,3	8,4	8,5
Tyskland	2,1	2,3	2,1	2,2	2,0	2,2	2,9	2,1
Ungern	4,2	6,1	3,7	2,8	3,7	5,5	9,2	9,4
Österrike	2,7	2,4	2,8	2,9	2,1	2,0	1,8	3,3
Västeuropa (KIX-viktat)	2,4	1,8	1,7	2,1	1,3	1,6	1,8	2,2
Euroområdet (KIX-viktat)	2,4	1,9	1,7	2,1	1,4	1,6	2,1	2,4
Euroområdet (enl. Eurostat)	2,3	1,7	1,6	1,8	1,2	1,4	2,0	2,2
EU-28 (enl. Eurostat)	2,4	2,1	1,7	1,9	1,7	1,8	2,5	2,7

Källa: Eurostat LCI

* Se första figuren i detta kapitel för de olika definitionerna på euroområdet och för beskrivningar av hur beräkningarna är gjorda samt vilka länder som ingår i respektive områden.

** Omklassificeringen av Ericsson AB till tjänstesektorn förklarar den låga ökningstakten 2017.

I Tyskland var ökningstakten 2,3 procent per år under femårsperioden 2014-2018 och 2,1 procent 2018. Därmed har ökningstakten växlat upp något i Tyskland jämfört med såväl fem- och tioårsperioderna dessförinnan. Eftersom stora industriländer väger tungt, både när Eurostat aggregerar data och vid KIX-viktning, är den tyska utvecklingen en viktig förklaring till utvecklingen i euroområdet och Västeuropa sammantaget.

Ökningstakterna i Belgien, Frankrike och i flera sydeuropeiska länder har samtidigt varit jämförelsevis låga (eller t.o.m. negativa för vissa länder något år) efter den europeiska skuldskrisen. Eftersom dessa länder sammantaget är stora bidrar det till att hålla nere de

sammanviktade ökningstakterna för såväl Västeuropa som euroområdet. Det kan samtidigt konstateras att ökningstakterna i de baltiska länderna är hög och har varit det under en längre period efter en tillfälligt negativ ökningstakt i samband med finanskrisen. I Estland ökade arbetskraftskostnaderna med 6,1 procent per år 2014-2018. Motsvarande siffror för Lettland och Litauen är 8,4 respektive 7,8 procent.

Ökningstakt i viktiga konkurrentländer enligt Conference Board och OECD

Amerikanska Conference Board redovisar ökningstakten för arbetskraftskostnader även i andra konkurrentländer än EU-länderna, men för närvarande är denna källa dåligt uppdaterad. Bl.a. kan dock noteras jämförelsevis höga ökningstakter i Brasilien och Mexiko. Det kan även noteras att de japanska arbetskraftskostnaderna bara ökat marginellt eller stundtals t.o.m. minskat. Uppgifter från Conference Board för betydligt fler länder än de som redovisas i tabellen på nästa sida finns i rapportens bilagor.

JÄMFÖRESEVIS HÖGA ÖKNINGSTAKTER I BRASILIEN OCH MEXIKO

Ökning av arbetskraftskostnad per timme i tillverkningsindustrin i lokal valuta (årlig procentuell förändring)

Conference Board	2009-2013	2014-2016*	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Australien	3,1	1,6	6,2	4,2	0,6	0,0	:	:
Brasilien	7,9	7,2	7,8	8,5	4,8	8,3	:	:
Canada	1,9	1,9	2,6	1,3	3,1	1,4	:	:
Japan	-0,2	0,7	0,1	1,4	0,1	0,8	:	:
Mexiko	3,5	4,5	3,9	3,6	4,6	5,1	:	:
Sverige	2,8	2,1	2,1	2,6	2,1	1,6	:	:
Sydkorea	5,5	3,3	5,0	2,9	2,5	4,6	:	:
USA	2,2	2,3	2,2	1,5	2,1	3,2	:	:

Källa: The Conference Board

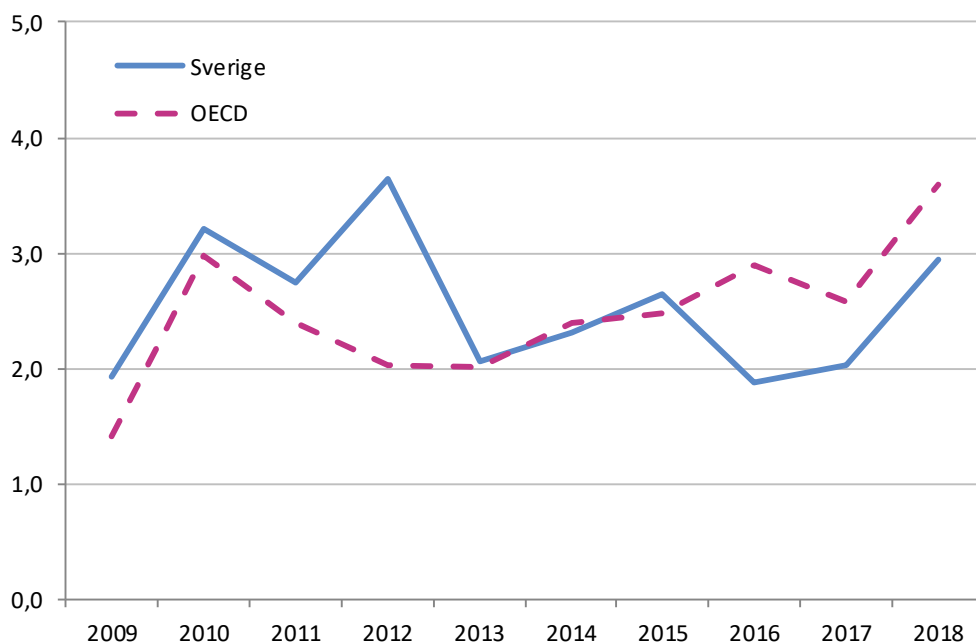
* Observera att tidsperioden inte är motsvarande som för uppgifterna enligt Eurostat och OECD.

: Uppgift saknas.

OECD *Main Economic Indicators (MEI)* är ytterligare en källa som kan användas för internationella jämförelser, men uppgifterna avser här löneökningar och inte ökning av total arbetskraftskostnad. I OECD-området har löneökningstakten varit 2,8 procent per år under femårsperioden 2014-2018 enligt denna källa. Motsvarande löneökningstakt i Sverige har varit 2,4 procent. Därmed har alltså ökningstakten i Sverige varit lägre än för OECD-området. Även för OECD *MEI* redovisas uppgifter för ett stort antal länder i rapportens bilagor.

HÖGRE LÖNEÖKNINGSTAKT I OECD ÄN I SVERIGE 2016 TILL 2018

Utveckling av lön per timme inom tillverkningsindustrin i lokal valuta (årlig procentuell förändring)

Källa: OECD MEI

Varierande ökningstakter enligt olika källor

Som framgår tidigare i detta kapitel är skillnaderna mellan olika källor relativt stora för enskilda länder och år. Uppgifterna harmoniserar däremot bättre över tid. Alltså studeras utvecklingen bäst under perioder på några år.

Sammantaget bedömer vi att Eurostat LCI (dvs. *Labour Cost Index*) i första hand bör användas för att jämföra ökningstakter inom EU. LCI bygger på obligatoriskt uppgiftslämnande och rapporteringen följer en väl definierad metod. Därmed består uppgifterna av kompletta indexserier med kvartals- och årsdata för ökningstakten av både total arbetskraftskostnad och lön för EU-länderna. För svensk del baseras uppgifterna på konjunkturlönestatistiken och statistiken är preliminär i upp till ett år.

Amerikanska Conference Board tillhandahåller uppgifter främst baserade på nationell officiell lönestatistik, men denna källa är alltså i dagsläget dåligt uppdaterad.

Underlaget till MEI (dvs *Main Economic Indicators*) från OECD är i första hand arbetsmarknadsundersökningar och i andra hand nationalräkenskaper. MEI harmoniserar inte helt mellan länder eftersom definitionerna skiljer sig åt.

Analys av arbetskraftskostnadernas ökningstakt internationellt kan även göras direkt utifrån nationalräkenskaper från exempelvis Eurostat eller OECD. Årlig arbetskraftskostnad divideras då med antal arbetade timmar varefter förändring över tid beräknas. Dock bör man ha i åtanke att det är nationalräkenskapsaggregat man studerar och att vissa korrigeringar görs eftersom nationalräkenskaper ska följa FN:s rekommendationer.

Ökningstakten väntas förbli högre i Sverige än i euroområdet

EU-kommissionen, OECD och International Monetary Fund (IMF) gör prognoser för arbetskraftskostnads- och löneutveckling. De två förstnämnda prognostiserar utvecklingen per anställd för hela ekonomin respektive näringslivet. IMF förutspår däremot löneökningstakt per timme för tillverkningsindustrin, men här finns inga uppgifter för Sverige.

HÖGRE ÖKNINGSTAKT I SVERIGE OCH USA ÄN I EUROOMRÅDET 2019 OCH 2020

Prognoser för utveckling av lön/arbetskraftskostnad 2018 och 2019 (procent)

	EU-kommissionen		OECD		IMF	
	(kostnad per anställd i hela ekonomin)		(kostnad per anställd i privat sektor)		(lön per timme inom tillverkningsindustrin)	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Euroområdet	2,0	2,4	2,0	2,4	2,0	2,2
Sverige	2,7	2,5	2,7	2,9	:	:
USA	3,2	3,4	2,9	3,9	2,9	3,3

Källa: Europeiska kommissionen – European Economy Spring 2019, OECD Economic Outlook May 2019, International Monetary Fund – World Economic Outlook April 2019

: Uppgift saknas.

Prognoserna indikerar en fortsatt högre ökningstakt av lön/arbetskraftskostnad i Sverige än i euroområdet under 2019 och 2020. Såväl EU-kommissionens som OECDs prognoser för ökningstakten i Sverige är 2,7 procent för 2019. Som vi nämnt avser dessa siffror hela ekonomin respektive privat sektor.

För euroområdet är EU-kommissionens prognos 2,0 procent för 2019. Såväl prognosen enligt OECD som den enligt IMF för tillverkningsindustrin i euroområdet är på motsvarande nivå. Prognosen för USA är 3,2 procent för 2019 enligt EU-kommissionen. Detta samtidigt som motsvarande är 2,9 procent enligt OECD och IMF.

I rapportens bilagor redovisas prognoser från EU-kommissionen, OECD och IMF för ett stort antal länder.

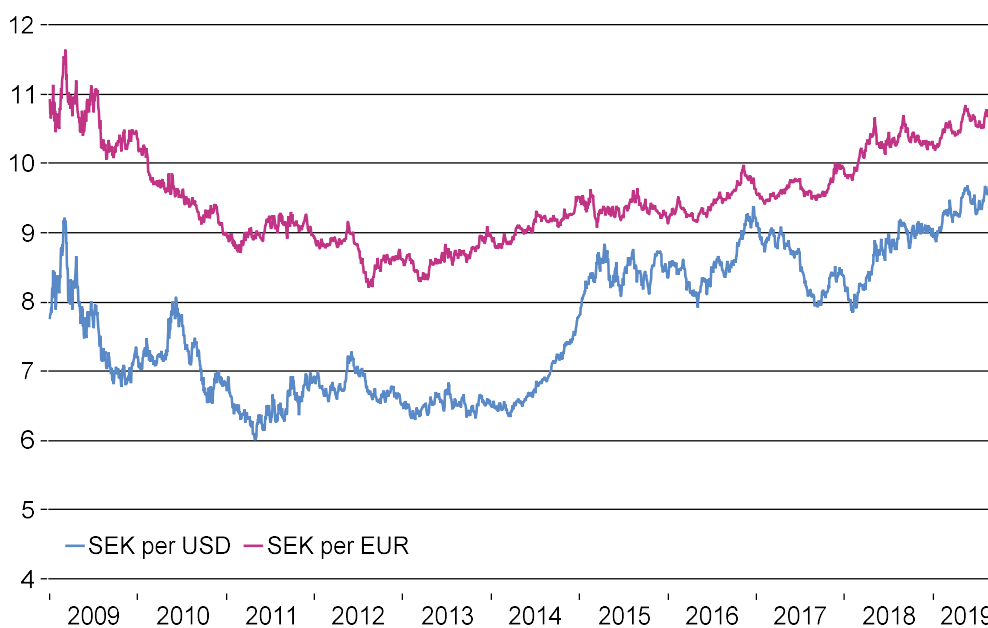
Kronans utveckling mot andra valutor

Växelkursförändringar påverkar det relativa kostnadsläget

Växelkursförändringar påverkar i stor utsträckning den relativa arbetskraftskostnadsutvecklingen. Här redogör vi därför för kronans utveckling i förhållande till andra valutor. I nästa kapitel fortsätter vi sedan med att visa utvecklingen av det relativa arbetskraftskostnadsläget – beaktat både ökningstakt i lokal valuta och växelkursförändringar. En fortsatt svagare krona – mot flera stora valutor – under 2018 bidrog sammantaget till att förbättra det relativa arbetskraftskostnadsläget under året.

DEN SVENSKA KRONAN HAR FÖRSVAGATS KRAFTIGT MOT EURON OCH DOLLARN DET SENASTE ÅRET

Valutakursutveckling för euro och amerikanska dollar i förhållande till SEK (SEK per euro/dollar)

Källa: Sveriges Riksbank

En euro kostade 10,26 SEK i snitt under 2018, vilket kan jämföras med 9,64 SEK under 2017. Därmed försvagades kronan 6,5 procent mot euron mellan de båda åren. Trenden med succesivt något svagare krona har därmed hållit i sig. När detta skrivs i september 2019 har kronan försvagats ytterligare och en euro kostar 10,70 SEK. Mot den amerikanska dollarn har den svenska kronan fluktuerat mer än mot euron. Betraktar man helåret 2018 mot 2017 har kronan försvagats med 1,7 procent mot dollarn. Genomsnittskursen var 8,69 SEK per USD i snitt under 2018 medan den var 8,55 under 2017. Hittills under 2019 har samtidigt dollarn stärkts kraftigt mot kronan. I skrivande stund är kursen 9,68 SEK per USD.

FLUKTURERANDE KURS MOT BRITTISKA PUNDET PÅ GRUND AV OSÄKERHETEN INFÖR BREXIT

Valutakursutveckling för det brittiska pundet i förhållande till SEK (SEK per GBP)

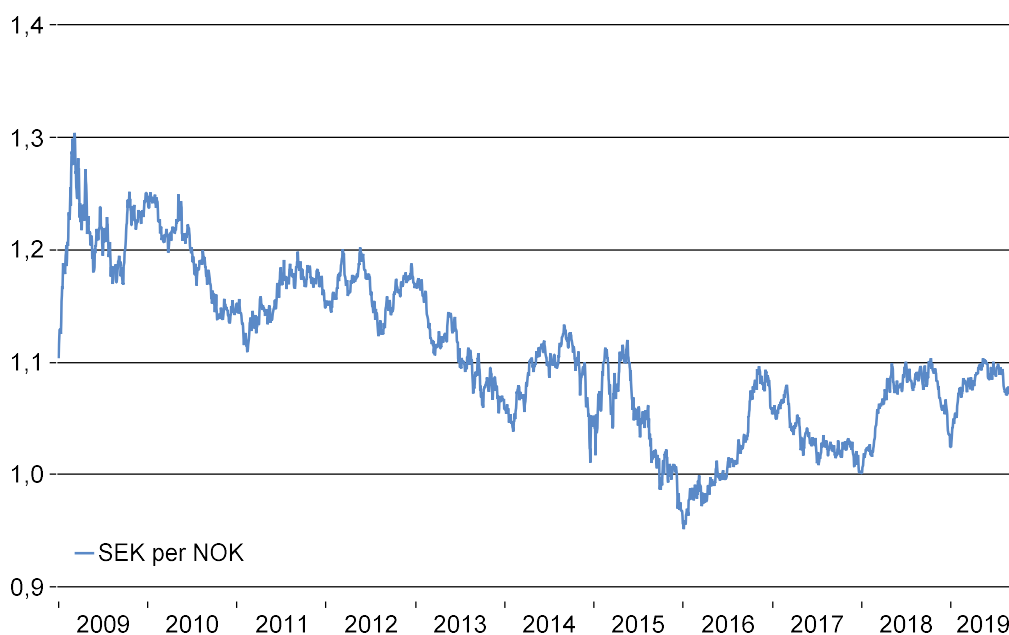

Källa: Sveriges Riksbank

Växelkursen mot det brittiska pundet har fluktuerat under senare år inte minst på grund av osäkerheten inför Brexit. 2018 stärktes pundet mot den svenska kronan. Genomsnittskursen var 11,59 GBP per SEK under 2018 vilket kan jämföras med kursen 11,00 under 2017. Hittills under 2019 har kursen fortsatt att flukturera relativt kraftigt.

DEN NORSKA KRONAN HAR STÄRKTS NÅGOT MOT DEN SVENSKA UNDER SENARE ÅR

Valutakursutveckling för den norska kronan i förhållande till SEK (SEK per NOK)

Källa: Sveriges Riksbank

Bland våra nordiska grannländer är som bekant Finland ett euroland medan Danmark har sin valuta nära knuten till euron, vilket innebär att den danska kronan i praktiken rör sig på samma sätt som euron mot den svenska kronan. Den norska kronan är samtidigt relevant att titta närmare på. Den har under senare de senaste tre åren trendmässigt stärkts något mot den svenska, efter att ha försvagats under några år dessförinnan. Genomsnittskursen var 1,07 NOK per SEK under 2018 vilket kan jämföras med kursen 1,03 under 2017.

Några andra valutor som är centrala för analysen i denna rapport är schweizerfrancen och den japanska yenen. Mot schweizerfrancen har kronan försvagats ungefär som mot den amerikanska dollarn under senare år. Yenen har fluktuerat relativt kraftigt men sammantaget stärkts mot kronan under en femårsperiod. De kraftigt varierande arbetskraftskostnaderna i Japan relativt Sverige (som vi beskriver i nästa kapitel) förklaras till största delen av dessa växelkursförändringar.

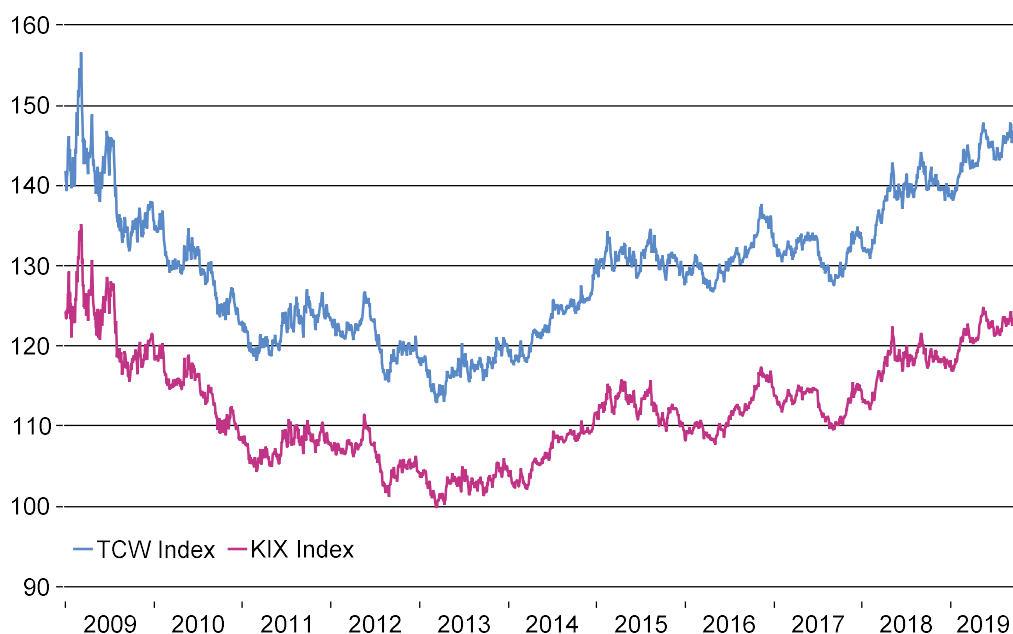
Försvagad svensk krona även enligt KIX- och TCW-indexen

För en mer generell bild av växelkursutvecklingen är det vanligt att kronan mäts mot KIX- eller TCW-indexen. Som vi beskrivit tidigare baseras vikterna i dessa index på hur stor Sveriges handel är med respektive land i förhållande till handeln med de övriga länderna. Växelkursutvecklingen räknat mot dessa index innebär att kronans värde mäts mot en korg av andra valutor.

Den svenska kronan har blivit svagare även mot KIX- och TCW-indexen. Utvecklingen mot euron är en viktig förklaring till detta. I relation till KIX-indexet försvagades kronan med 4,2 procent 2018. Motsvarande mot TCW-indexet var 5,2 procent. Hittills under 2019 har försvagningen fortsatt. Skillnaden mellan de båda indexserierna är att KIX-indexet är lite bredare än TCW-indexet eftersom även växande marknader ingår.

FORTSATT FÖRSVAGAD KRONA ENLIGT KIX- OCH TCW-INDEXEN

Kronans utveckling mot KIX- och TCW-indexen, index 100 = 18 november 1992

Källa: Sveriges Riksbank

Utveckling av industrins relativa kostnadsläge

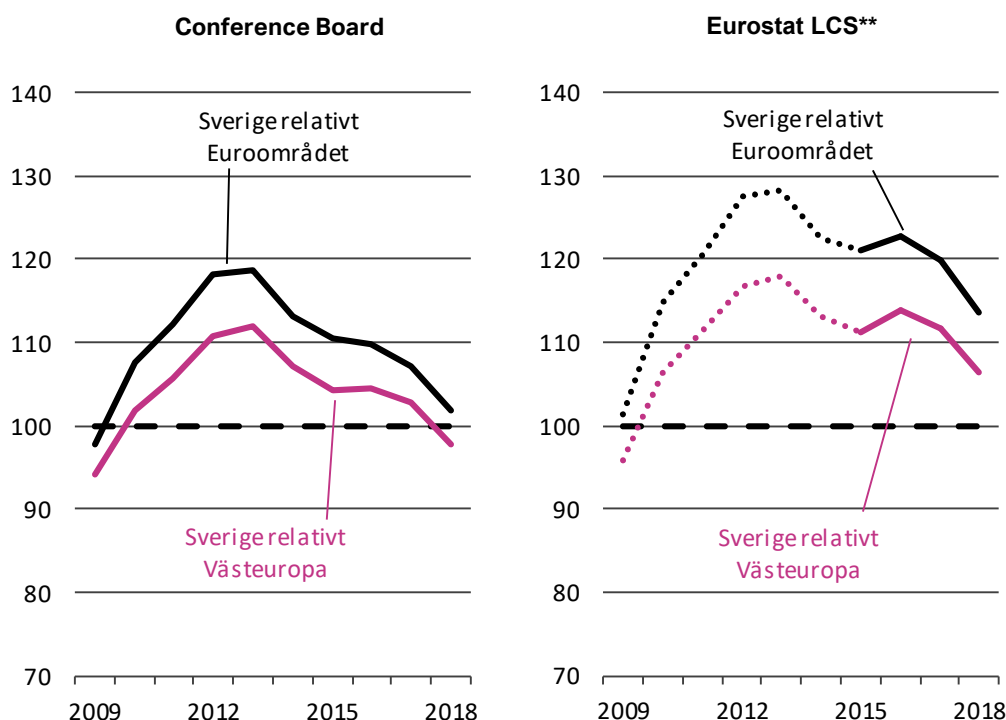
Förbättrat svenskt relativt kostnadsläge 2018

I detta kapitel beskrivs den relativa kostnadsutvecklingen inom tillverkningsindustrin, räknat i gemensam valuta.³ Inledningsvis både med hjälp av uppgifter från Conference Board och Eurostat *Labour Cost Survey* (LCS).

Sammantaget bidrog den fortsatta försvagningen av kronan till att det svenska relativa arbetskraftskostnadsläget förbättrats ytterligare 2018 jämfört med åren innan. Det minskade med ungefär 5 procent mot såväl Västeuropa som Euroområdet. Eftersom den

RELATIVA KOSTNADSLÄGET HAR FÖRBÄTTRATS CA 5 PROCENT MOT VÄSTEUROPA OCH EUROOMRÅDET

Relativ arbetskraftskostnad, per timme (Västeuropa respektive euroområdet = 100)*

Källa: The Conference Board och Eurostat LCS samt Teknikföretagens kalkyl för 2017 och 2018

* De länder som KIX-viktats samman till Västeuropa (exkl. Sverige) är Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Irland, Italien, Nederländerna, Norge, Portugal, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Tyskland och Österrike. De länder som vägts samman till eurområdet är euroländerna exklusive Slovenien, Lettland, Litauen, Cypern och Malta. Eftersom KIX-vikt inte finns för Estland har landet viktats med utgångspunkt i varuhandeln med Sverige.

** Linjen har streckats före 2016 eftersom dessa uppgifter baseras på tidigare versioner av Eurostat *Labour Cost Survey*.

³ För att väga samman enskilda länder till Västeuropa och euroområdet har KIX-indexet från Konjunkturinstitutet använts. Se rapportens första kapitel för beskrivning av viktning och kalkylmetod.

svenska kostnadsökningstakten räknat i lokal valuta återigen var högre än i bl.a. euroområdet så är det just växelkursutvecklingen som bidragit till att förbättra det relativa kostnadsläget.

Även om det svenska kostnadsläget i dagsläget inte framstår som alarmerande högt så skulle en "normalisering" av växelkursen snabbt förändra spelplanen för industrin i Sverige och försämra konkurrensförutsättningarna. Det är alltså bekymmersamt att den svenska ökningstakten i lokal valuta trendmässigt fortsätter vara högre än i viktiga konkurrentländer eftersom vi inte långsiktigt kan förlita oss på en svag svensk krona.

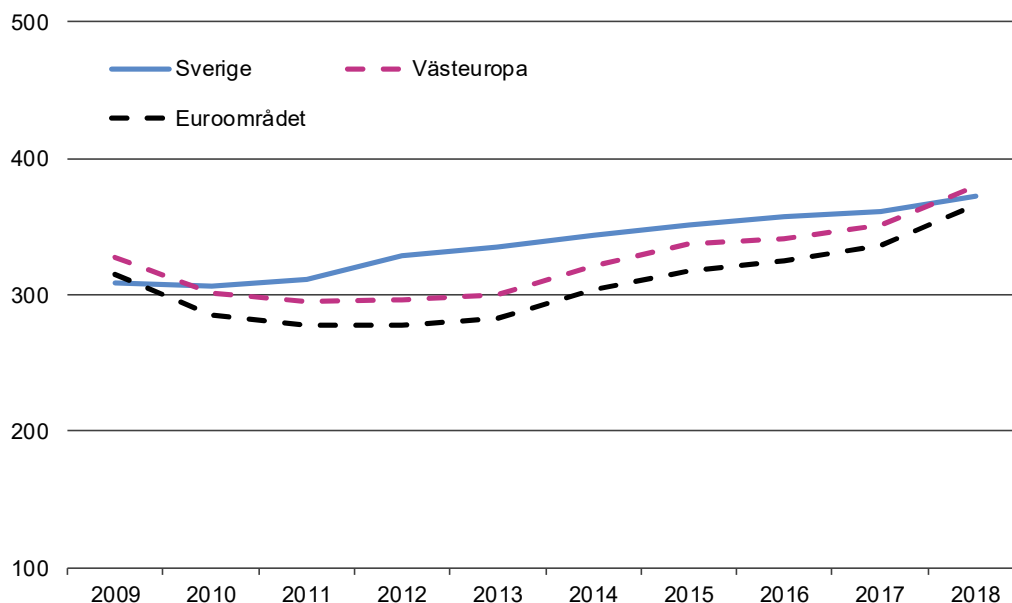
Efter förbättringen jämfört med året innan ligger nu kostnadsnivån i Sverige 2 procent lägre än i Västeuropa enligt analysen baserad på Conference Board och 6 procent högre enligt analysen baserad Eurostat LCS. Den svenska arbetskraftskostnadsnivån har minskat trendmässigt relativt den västeuropeiska ända sedan den europeiska skuldskrisen.

Den svenska utvecklingen jämfört med den inom euroområdet följer utvecklingen relativt Västeuropa förhållandevis väl, men på en annan nivå. Skillnaden förklaras av att högkostnadsländer som Norge, Danmark och Schweiz ingår i Västeuropa men inte i euroområdet. Detta samtidigt som länder med lägre kostnadsnivå ingår i euroområdet, däribland Estland och Slovakien. Under 2018 låg den svenska kostnadsnivån 2 procent högre än i euroområdet enligt analysen baserad på Conference Board och 13 procent högre enligt analysen baserad på Eurostat LCS.

I resterande del av kapitlet används enbart Conference Board för att illustrera kostnadsnivåerna. Dels för att denna källa fungerar bättre för jämförelser under en längre tidsperiod. Dels för att vi anser att Conference Board bättre än Eurostat LCS återspeglar kostnadsnivån i Sverige, vilket tidigare nämnts i rapporten.

SVENSK KOSTNADSNIVÅ ÄR NU UNGEFÄR PÅ MOTSVARANDE NIVÅ SOM EUROPEISK

Utveckling av arbetskraftskostnad per timme i gemensam valuta (SEK per timme)*

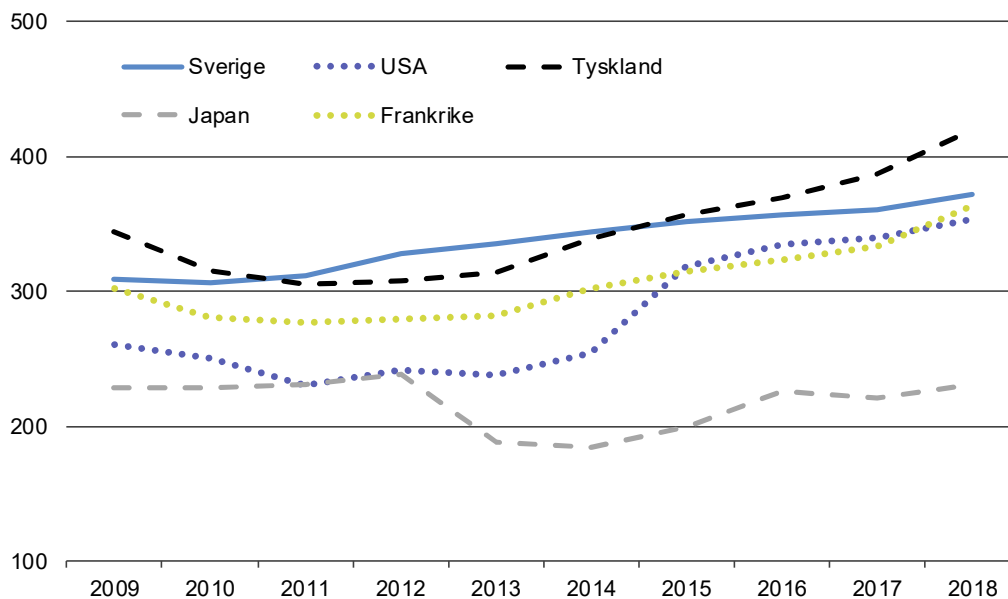
Källa: The Conference Board samt Teknikföretagens kalkyl för 2017 och 2018

* De länder som KIX-viktats samman till Västeuropa (exkl. Sverige) är Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Irland, Italien, Nederländerna, Norge, Portugal, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Tyskland och Österrike. De länder som vägts samman till euroområdet är euroländerna exklusive Slovenien, Lettland, Litauen, Cypern och Malta. Eftersom KIX-vikt inte finns för Estland har landet viktats med utgångspunkt i varuhandeln med Sverige.

Utvecklingen i Tyskland påverkar i betydande grad hur det svenska kostnadsläget utvecklas relativt Europa. Under 2018 bidrog kronans försvagning mot euron till att kostnadsläget i Tyskland ökade relativt det svenska. Detta medan ökningstakterna i lokal valuta i de båda länderna inverkade i andra riktningen. Enligt analysen baserad på Conference Board låg kostnadsnivån i Tyskland 11 procent över nivån i Sverige 2018. Den låg samtidigt bara några procent över enligt analysen baserad på Eurostat LCS. Skillnaden länderna emellan har ökat sedan 2015. Dessförinnan – under skuld krisåren – bidrog kronans kraftiga förstärkning mot euron till att den svenska arbetskraftskostnadsnivån med god marginal låg över den tyska.

DET TYSKA KOSTNADSLÄGET ÄR NU TYDLIGT HÖGRE ÄN DET SVENSKA PGA DEN SVAGA KRONAN

Utveckling av arbetskraftskostnad per timme i gemensam valuta (SEK per timme)

Källa: The Conference Board och Eurostat LCS samt Teknikföretagens kalkyl för 2017 och 2018

Högre relativ kostnadsnivå i USA pga. dollarförstärkningen

För USA och Japan redovisas inga nivåer enligt Eurostat LCS, så analysen för dessa båda länder baseras enbart på nivåer från Conference Board.

Den svenska kostnadsnivån låg 5 procent över den amerikanska 2018 – att jämföra med 35 procent över den amerikanska fyra år dessförinnan. Utvecklingen under perioden förklaras i huvudsak av att den amerikanska dollarn stärkts kraftigt mot den svenska kronan.

Arbetskraftskostnaden i japansk tillverkningsindustri har varierat kraftigt i relation till i Sverige det senaste decenniet. Orsaken är främst de växelkursförändringar som beskrivits i föregående kapitel. Utvecklingen har dock delvis även påverkats av arbetskraftskostnadsutvecklingen i lokal valuta. Under perioden har Japan haft en väsentligt lägre ökningstakt än Sverige. Stundtals har förändringstakten till och med varit negativ.

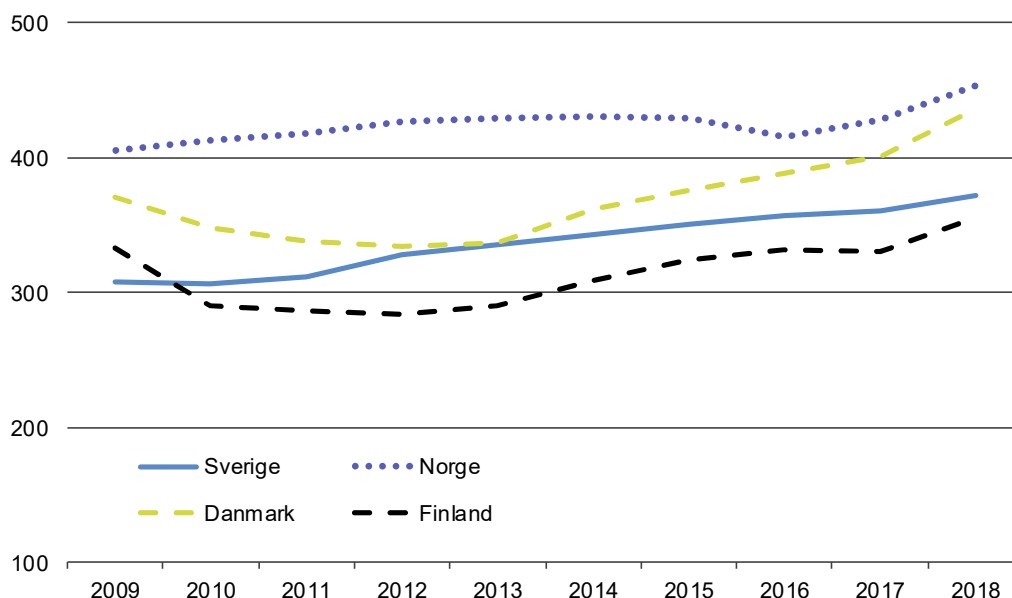
Högst kostnadsnivå i Norge bland de nordiska länderna

Arbetskraftskostnadsnivån i Norge ökade relativt Sverige under 2018 – för tredje året i följd. Utvecklingen förklaras i huvudsak av växelkursförändringar. Det norska kostnadsläget var 22 procent högre än det svenska under 2018 enligt analysen baserad på Conference Board. Skillnaden var minde enligt analysen baserad på Eurostat LCS. Tittar man längre tillbaka så är samtidigt nivåskillnaden länderna emellan mindre nu än under första halvan av den studerade tioårsperioden.

Eftersom den danska kronan är kopplad till euron följer valutautvecklingen och därmed även utvecklingen av relativa kostnadsläget för landet det som redovisats för euroområdet. Den danska kostnadsnivån har legat något över den svenska under hela den studerade perioden, förutom under den europeiska skuldskrisen då kronans förstärkning innebar att kostnadsnivån i de båda länderna var på en motsvarande nivå. Eurolandet Finland har haft en något lägre kostnad än Sverige under merparten av perioden. Däremot inte under finanskrisen då kronans försvagades kraftigt. Ovanstående gäller enligt båda källorna som används för analysen i detta kapitel.

DEN SVAGARE SVENSKA KRONAN HAR GJORT ATT SKILLNADEN MOT NORGE OCH DANMARK ÖKAT IGEN

Utveckling av arbetskraftskostnad per timme i gemensam valuta (SEK per timme)

Källa: The Conference Board och Eurostat LCS samt Teknikföretagens kalkyl för 2017 och 2018

BILAGOR

Förteckning över bilagor

Arbetskraftskostnad och lön per timme, nivåer

Bilaga 1: Conference Board – Arbetskraftskostnad 2008 - 2016 samt kalkyl för 2017 - 2018

Bilaga 2: Conference Board – Lön 2008 - 2016 samt kalkyl för 2017 - 2018

Bilaga 3: Eurostat Labour Cost Survey (LCS) – Arbetskraftskostnad 2016 samt kalkyl för 2018

Bilaga 4: Eurostat Labour Cost Survey (LCS) – Lön 2016 samt kalkyl för 2018

Utveckling av arbetskraftskostnad och lön

Bilaga 5: Eurostat Labour Cost Index (LCI) – Utveckling av total arbetskraftskostnad 2008 - 2018

Bilaga 6: Eurostat Labour Cost Index (LCI) – Utveckling av lön 2008 - 2018

Bilaga 7: Conference Board – Utveckling av total arbetskraftskostnad 2008 - 2016

Bilaga 8: OECD Main Economic Indicators (MEI) – Löneutveckling 2008 - 2018

Prognoser för utveckling av arbetskraftskostnad

Bilaga 9: EU-kommissionen, OECD och IMF – Prognoser för utveckling av lön/arbetskostnad 2019 - 2020

BILAGA 1

CONFERENCE BOARD – ARBETSKRAFTSKOSTNAD 2008 - 2018

Arbetskraftskostnad per timme inom tillverkningsindustrin, inklusive Teknikföretagens kalkyl för 2017-2018 (SEK)

Arbetskraftskostnad	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Argentina	66	78	92	104	128	131	121	149	96	:	:
Australien	231	250	285	301	323	308	316	326	327	336	346
Belgien	350	397	364	357	353	358	387	405	405	417	451
Brasilien*	55	62	72	75	73	68	72	65	68	77	73
Canada	210	223	246	235	249	238	236	259	258	270	273
Danmark	324	371	348	338	334	337	362	376	388	401	436
Estland	69	75	68	68	71	76	85	93	99	107	122
Filippinerna	11	13	13	13	14	14	14	18	18	:	:
Finland	285	333	290	286	285	290	309	324	331	331	356
Frankrike	272	302	281	277	279	282	302	315	323	333	364
Grekland	150	173	162	148	133	126	132	135	134	138	150
Irland	273	320	293	278	276	273	298	302	310	319	347
Israel	121	134	138	137	136	145	158	184	194	212	225
Italien	228	262	243	237	235	240	259	273	278	283	307
Japan	180	229	228	231	239	188	185	199	227	221	232
Mexiko	32	32	33	31	32	33	34	37	33	32	32
Nederländerna	280	324	276	268	267	267	289	295	296	309	338
Norge	375	406	414	418	427	429	431	430	416	428	453
Nya Zeeland	123	131	147	151	169	168	185	196	203	209	212
Polen	64	61	61	59	59	60	67	72	73	81	93
Portugal	82	94	86	86	84	84	87	93	94	98	108
Schweiz*	321	383	368	392	415	412	444	515	517	517	534
Singapore	123	134	139	150	165	168	184	218	229	:	:
Slovakien	70	85	77	76	77	81	89	93	99	109	125
Spanien	180	211	191	184	182	183	193	197	201	206	221
Storbritannien	221	223	208	198	209	202	226	262	243	239	260
Sverige	290	308	307	312	328	335	344	351	357	361	372
Sydkorea	110	114	129	124	138	144	162	190	197	205	229
Taiwan	57	59	60	60	64	61	65	80	84	:	:
Tjeckien	80	87	82	82	80	79	82	88	92	103	123
Tyskland	306	345	315	305	308	315	339	357	370	387	420
Ungern	64	66	60	59	60	62	65	69	74	82	93
USA	214	260	250	230	242	238	254	319	334	340	354
Österrike	278	323	288	281	283	289	313	329	339	351	386

Källa: Conference Board, International Labor Comparisons

* Eftersom ökningstakter inte finns via Eurostat LCI eller OECD för dessa länder, har ökningstakter från nationella statistikinstitut istället använts i kalkylen.

: Uppgift saknas.

Uppgifter från Conference Board för 2016 har använt som utgångspunkt för kalkylen. Därefter har i första hand Eurostat *Labour Cost Index* och i andra hand OECD *Main Economic Indicators* använts för att beräkna nivån 2017 och 2018.

Växelkurser från Sveriges Riksbank har använts vid omräkning till SEK.

BILAGA 2

CONFERENCE BOARD – LÖN 2008 - 2018

Lön per timme inom tillverkningsindustrin, inklusive Teknikföretagens kalkyl för 2017-2018 (SEK)

Lön	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Argentina	54	64	76	86	106	108	100	123	80	:	:
Australien	183	199	228	242	261	248	254	261	264	272	280
Belgien	238	269	247	242	240	243	262	274	279	290	315
Brasilien*	37	42	49	51	50	47	49	45	47	53	50
Canada	170	179	198	189	199	190	189	207	205	215	217
Danmark	291	334	312	303	298	298	321	333	343	354	385
Estland	51	55	50	50	53	56	63	69	73	79	90
Filippinerna	10	12	12	12	13	13	13	17	16	:	:
Finland	222	261	232	228	227	231	246	258	264	266	289
Frankrike	191	212	196	194	195	196	210	219	225	233	253
Grekland	116	133	124	114	102	97	101	103	103	105	114
Irland	230	268	245	232	230	228	248	252	259	268	293
Israel	104	114	116	114	114	121	131	152	158	173	184
Italien	162	186	174	170	169	171	184	194	198	201	217
Japan	147	188	187	189	196	154	151	163	186	181	190
Mexiko	22	22	23	22	22	23	24	26	23	22	23
Nederländerna	221	255	217	210	208	208	225	230	234	245	267
Norge	308	334	342	346	354	356	358	357	346	356	377
Nya Zeeland	119	126	141	145	162	162	177	188	195	201	204
Polen	54	51	51	49	49	50	55	59	60	66	76
Portugal	66	75	69	69	67	67	70	74	75	79	86
Schweiz*	272	324	311	332	339	336	362	420	422	422	435
Singapore	104	112	116	124	136	137	150	178	187	:	:
Slovakien	51	61	56	56	56	58	64	68	72	79	90
Spanien	134	155	142	137	135	136	144	148	151	155	166
Storbritannien	188	190	179	169	179	173	193	224	208	203	220
Sverige	197	208	210	215	227	233	238	244	247	249	257
Sydkorea	89	92	103	99	110	115	131	153	159	166	185
Taiwan	48	50	51	52	54	52	55	68	71	:	:
Tjeckien	59	63	60	61	59	58	60	64	67	76	90
Tyskland	240	269	244	238	242	247	266	279	289	302	329
Ungern	47	49	46	45	46	47	50	53	56	65	75
USA	164	198	189	174	184	180	194	243	254	258	269
Österrike	207	240	214	208	210	213	231	243	250	259	285

Källa: Conference Board, International Labor Comparisons

* Eftersom ökningstakter inte finns via Eurostat LCI eller OECD för dessa länder, har ökningstakter från nationella statistikinstitut istället använts i kalkylen.

: Uppgift saknas.

Uppgifter från Conference Board för 2016 har använt som utgångspunkt för kalkylen. Därefter har i första hand Eurostat *Labour Cost Index* och i andra hand OECD *Main Economic Indicators* använts för att beräkna nivån 2017 och 2018.

Växelkurser från Sveriges Riksbank har använts vid omräkning till SEK.

BILAGA 3

EUROSTAT LABOUR COST SURVEY (LCS) – ARBETSKRAFTSKOSTNAD 2016 SAMT KALKYL FÖR 2018

Arbetskraftskostnad per timme inom tillverkningsindustrin enligt LCS samt Teknikföretagens kalkyl för 2018 (SEK)

Arbetskraftskostnad	2016 (Rådata)	2018 (Kalkyl)
Belgien	392	437
Bulgarien	36	48
Danmark	416	468
Estland	98	120
Finland	351	376
Frankrike	346	389
Grekland	143	159
Irland	296	331
Italien	259	285
Lettland	69	90
Litauen	69	90
Luxemburg	311	349
Nederländerna	345	392
Norge	450	489
Polen	74	94
Portugal	102	117
Rumänien	45	63
Slovakien	98	124
Slovenien	154	186
Spanien	214	236
Storbritannien	255	272
Sverige	400	417
Tjeckien	97	130
Turkiet	58	50
Tyskland	373	424
Ungern	79	100
Österrike	345	394

Källa: Eurostat *Labour Cost Survey (LCS)*

LCS-uppgifter för 2016 har använt som utgångspunkt för kalkylen. Därefter har i första hand Eurostat *Labour Cost Index* och i andra hand OECD *Main Economic Indicators* använts för att beräkna kostnaden 2018.

Växelkurser från Sveriges Riksbank har använts vid omräkning till SEK.

BILAGA 4

EUROSTAT LABOUR COST SURVEY (LCS) – LÖN 2016 SAMT KALKYL FÖR 2018

Lön per timme inom tillverkningsindustrin enligt LCS samt Teknikföretagens kalkyl för 2018 (SEK)

LÖN	2016 (Rådata)	2018 (Kalkyl)
Belgien	283	319
Bulgarien	30	40
Danmark	363	407
Estland	72	89
Finland	275	300
Frankrike	236	266
Grekland	111	123
Irland	243	275
Italien	186	203
Lettland	54	70
Litauen	51	65
Luxemburg	268	306
Nederländerna	267	303
Norge	369	403
Polen	60	77
Portugal	81	93
Rumänien	36	60
Slovakien	72	90
Slovenien	129	155
Spanien	160	175
Storbritannien	213	226
Sverige	268	278
Tjeckien	70	94
Turkiet	48	41
Tyskland	292	332
Ungern	60	80
Österrike	254	290

Källa: Eurostat *Labour Cost Survey (LCS)*

LCS-uppgifter för 2016 har använt som utgångspunkt för kalkylen. Därefter har i första hand Eurostat *Labour Cost Index* och i andra hand OECD *Main Economic Indicators* använts för att beräkna kostnaden 2018.

Växelkurser från Sveriges Riksbank har använts vid omräkning till SEK.

BILAGA 5 (sid 1 av 2)

EUROSTAT LABOUR COST INDEX (LCI) – UTVECKLING AV TOTAL ARBETSKRAFTSKOSTNAD 2008 - 2018

Utveckling av arbetskraftskostnad per timme inom tillverkningsindustrin räknat i lokal valuta (procent)

Arbetskraftskostnad	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Belgien	3,4	4,0	3,5	2,8	3,1	1,8	1,1	0,2	0,1	1,3	1,6
Bulgarien	20,9	10,3	8,1	3,4	5,0	4,8	5,8	9,1	9,3	13,0	9,5
Cypern	6,3	5,2	2,0	2,4	0,1	-4,1	-1,1	-0,2	-0,2	0,8	2,9
Danmark	4,0	2,6	2,5	2,8	1,3	1,7	2,0	1,7	2,8	1,5	2,4
Estland	13,2	0,3	-0,6	4,6	7,9	7,8	5,9	6,2	5,6	6,2	6,4
Finland	2,4	6,2	-1,2	2,5	4,8	1,0	1,9	2,1	0,7	-1,8	0,7
Frankrike	2,7	0,6	3,8	4,0	2,7	0,7	1,0	1,2	1,2	1,5	2,5
Grekland	3,2	3,4	1,7	-4,6	-4,9	-5,7	0,9	-1,0	-1,4	0,4	2,3
Irland	6,2	7,7	-1,6	-1,7	2,3	0,6	2,3	-1,2	2,0	1,0	2,3
Italien	5,2	6,6	0,9	3,1	3,0	1,6	1,1	-0,6	-0,7	0,0	1,7
Lettland	21,6	1,0	-3,6	5,2	4,5	6,2	5,9	8,7	7,1	7,5	12,7
Litauen	19,2	-4,9	-2,2	3,1	4,7	6,2	3,9	7,4	9,2	9,9	8,8
Luxemburg	2,4	3,4	-0,4	2,2	1,9	2,6	1,6	-0,6	-0,1	2,5	1,3
Malta	8,0	4,0	0,4	4,9	2,3	4,4	2,2	5,6	-1,9	5,2	0,7
Nederländerna	5,5	5,7	-3,5	2,8	3,4	1,3	3,4	0,2	1,5	2,5	2,8
Norge	6,4	5,1	4,0	3,5	3,2	4,3	3,8	1,2	2,1	1,4	2,4
Polen	10,4	4,2	3,9	4,6	4,5	3,4	4,5	3,6	4,6	6,4	7,9
Portugal	2,4	4,5	1,4	0,6	-5,6	-1,8	-0,7	3,4	2,9	2,8	3,3
Rumänien	20,6	14,0	6,8	7,2	7,2	5,8	5,6	6,0	9,4	15,6	10,2
Slovakien	5,5	4,8	0,0	5,7	5,0	5,0	4,9	3,5	4,3	7,6	8,6
Slovenien	10,5	5,6	3,2	1,9	2,9	0,5	3,8	0,5	3,3	7,0	3,8
Spanien	4,3	6,1	0,4	1,5	2,5	1,2	0,5	-0,5	0,4	0,9	0,8
Storbritannien	4,1	2,3	2,9	0,6	1,3	1,3	2,2	3,0	2,4	3,2	3,3
Sverige*	4,1	5,0	2,1	2,7	4,9	1,4	2,6	2,9	3,3	1,1	3,1
Tjeckien	8,0	3,4	0,6	4,3	3,2	1,7	3,0	4,3	4,3	8,4	8,5
Tyskland	2,3	1,7	0,1	3,9	2,6	2,1	2,2	2,0	2,2	2,9	2,1
Ungern	6,1	3,0	-0,3	6,3	8,2	3,7	2,8	3,7	5,5	9,2	9,4
Österrike	4,5	5,9	-1,6	2,7	3,9	2,8	2,9	2,1	2,0	1,8	3,3
Västeuropa (KIX-viktat)	3,7	3,6	1,0	2,9	2,7	1,7	2,1	1,3	1,6	1,8	2,2
Euroområdet (KIX-viktat)	3,4	3,6	0,3	3,2	3,0	1,7	2,1	1,4	1,6	2,1	2,4
Euroområdet (enl. Eurostat)	3,4	3,3	0,8	3,3	2,6	1,6	1,8	1,2	1,4	2,0	2,2
EU-28 (enl. Eurostat)	3,9	3,2	1,0	3,1	2,8	1,7	1,9	1,7	1,8	2,5	2,7

Källa: Eurostat *Labour Cost Index (LCI)*

* För Sverige är siffran för 2017 kraftigt påverkad av att Ericsson AB omklassificerats från industrin till tjänstesektorn.

BILAGA 5 (sid 2 av 2)

EUROSTAT LABOUR COST INDEX (LCI) – UTVECKLING AV TOTAL ARBETSKRAFTSKOSTNAD – PERIODGENOMSNIITT

Arbetskraftskostnadsutveckling per timme inom tillverkningsindustrin i lokal valuta (årlig procentuell förändring)

Arbetskraftskostnad	2009-2013 (femårsperiod)	2014-2018 (femårsperiod)	2009-2018 (tioårsperiod)
Belgien	3,0	0,9	1,9
Bulgarien	6,3	9,3	7,8
Cypern	1,1	0,4	0,8
Danmark	2,2	2,1	2,1
Estland	3,9	6,1	5,0
Finland	2,6	0,7	1,6
Frankrike	2,4	1,5	1,9
Grekland	-2,1	0,2	-0,9
Irland	1,4	1,3	1,3
Italien	3,0	0,3	1,7
Lettland	2,6	8,4	5,4
Litauen	1,3	7,8	4,5
Luxemburg	1,9	0,9	1,4
Malta	3,2	2,3	2,7
Nederländerna	1,9	2,0	2,0
Norge	4,0	2,2	3,1
Polen	4,1	5,4	4,7
Portugal	-0,2	2,3	1,0
Rumänien	8,2	9,3	8,7
Slovakien	4,1	5,7	4,9
Slovenien	2,8	3,7	3,2
Spanien	2,3	0,4	1,4
Storbritannien	1,7	2,8	2,2
Sverige	3,2	2,6	2,9
Tjeckien	2,6	5,7	4,1
Tyskland	2,1	2,3	2,2
Ungern	4,2	6,1	5,1
Österrike	2,7	2,4	2,6
Västeuropa (KIX-viktat)	2,4	1,8	2,1
Euroområdet (KIX-viktat)	2,4	1,9	2,2
Euroområdet (enl. Eurostat)	2,3	1,7	2,0
EU-28 (enl. Eurostat)	2,4	2,1	2,2

Källa: Eurostat *Labour Cost Index (LCI)*

EUROSTAT LABOUR COST INDEX (LCI) – UTVECKLING AV LÖN 2008 - 2018

Utveckling av arbetskraftskostnad per timme inom tillverkningsindustrin räknat i lokal valuta (procent)

LÖN	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Belgien	3,4	3,7	3,4	3,0	3,1	1,8	1,1	0,2	0,5	2,0	2,3
Bulgarien	23,1	12,1	9,7	3,2	5,6	4,6	5,9	9,3	9,3	12,6	9,3
Cypern	6,2	4,7	1,4	1,8	-0,7	-3,9	-2,1	-0,2	-0,1	1,2	3,0
Danmark	3,7	1,4	3,1	3,2	1,0	1,9	1,7	1,6	2,7	1,3	2,5
Estland	12,3	-1,2	0,3	5,1	7,8	8,1	6,1	6,3	5,5	6,4	6,6
Finland	2,6	6,8	-0,7	2,4	4,7	1,4	1,8	1,7	0,2	-0,9	1,6
Frankrike	3,2	0,4	3,3	3,3	2,4	2,6	2,0	1,8	1,5	2,0	1,9
Grekland	3,2	3,1	1,9	-3,5	-5,5	-8,7	0,9	-0,4	-1,2	-0,2	2,3
Irland	6,6	4,5	0,7	-0,4	1,8	-0,3	2,3	-0,7	1,2	1,9	2,6
Italien	5,2	6,6	0,9	3,1	3,4	1,5	1,1	0,1	0,0	-0,1	1,2
Lettland	21,3	0,1	-2,0	5,1	4,7	6,0	6,9	8,4	6,7	7,7	11,6
Litauen	18,4	-5,7	-0,7	3,9	4,5	6,0	4,2	7,3	9,5	9,4	9,1
Luxemburg	2,5	4,4	-0,3	2,5	1,9	2,5	1,7	-0,6	0,0	4,0	1,3
Malta	8,6	3,7	0,0	4,9	2,2	4,7	2,2	5,6	-1,9	5,2	1,0
Nederländerna	3,0	3,6	0,7	1,4	2,4	2,0	0,5	2,7	1,5	2,9	2,8
Norge	6,0	5,1	3,9	3,4	3,2	4,3	3,8	1,3	2,4	1,6	2,6
Polen	10,4	4,2	4,0	4,5	4,5	3,5	4,5	3,5	4,6	6,5	7,8
Portugal	2,6	4,1	1,7	0,2	-4,9	-2,1	-1,1	3,6	3,1	2,8	3,2
Rumänien	22,5	12,9	7,5	7,7	6,9	5,5	7,0	8,7	9,4	15,6	32,6
Slovakien	7,6	4,8	-0,3	5,4	5,0	4,4	4,6	3,7	4,3	7,0	8,4
Slovenien	12,1	6,9	3,2	2,2	3,5	0,6	3,9	0,1	3,0	6,4	4,1
Spanien	4,9	4,8	1,2	2,6	1,5	1,5	0,8	0,2	0,5	0,9	0,5
Storbritannien	4,3	2,7	2,9	0,1	1,1	1,1	2,2	2,8	1,7	2,7	3,0
Sverige*	5,1	3,9	2,4	2,6	4,1	2,0	2,4	2,6	2,2	0,9	2,6
Tjeckien	8,1	2,9	1,2	4,2	3,3	1,6	3,0	4,3	4,4	8,4	8,4
Tyskland	2,4	1,3	-0,1	4,0	3,0	2,1	2,6	2,2	2,0	3,0	2,0
Ungern	6,3	4,5	3,3	6,2	8,3	5,4	3,2	4,1	5,8	13,1	11,8
Österrike	4,3	4,7	-0,9	3,1	3,9	2,5	3,2	2,3	1,8	1,9	3,2
Västeuropa (KIX-viktat)	3,5	3,1	1,4	2,8	2,6	2,0	2,0	1,7	1,5	2,0	2,2
Euroområdet (KIX-viktat)	3,2	3,1	0,8	3,1	3,0	2,0	2,0	1,9	1,6	2,3	2,4
Euroområdet (enl. Eurostat)	3,4	2,8	0,8	3,2	2,8	1,9	2,0	1,7	1,5	2,2	2,0
EU-28 (enl. Eurostat)	4,0	2,9	1,3	2,9	2,8	1,9	2,1	2,0	1,8	2,7	2,8

Källa: Eurostat *Labour Cost Index (LCI)*

* För Sverige är siffran för 2017 kraftigt påverkad av att Ericsson AB omklassificerats från industrin till tjänstesektorn.

EUROSTAT LABOUR COST INDEX (LCI) – UTVECKLING AV LÖN – PERIODGENOMSNIITT

Arbetskraftskostnadsutveckling per timme inom tillverkningsindustrin i lokal valuta (årlig procentuell förändring)

LÖN	2009-2013 (femårsperiod)	2014-2018 (femårsperiod)	2009-2018 (tioårsperiod)
Belgien	3,0	1,2	2,1
Bulgarien	7,0	9,3	8,1
Cypern	0,6	0,3	0,5
Danmark	2,1	1,9	2,0
Estland	3,9	6,2	5,0
Finland	2,9	0,9	1,9
Frankrike	2,4	1,8	2,1
Grekland	-2,6	0,3	-1,2
Irland	1,2	1,5	1,3
Italien	3,1	0,5	1,8
Lettland	2,7	8,3	5,5
Litauen	1,5	7,9	4,6
Luxemburg	2,2	1,3	1,7
Malta	3,1	2,4	2,7
Nederländerna	2,0	1,9	1,9
Norge	4,0	2,3	3,1
Polen	4,1	5,4	4,7
Portugal	-0,3	2,3	1,0
Rumänien	8,1	14,3	11,1
Slovakien	3,8	5,6	4,7
Slovenien	3,2	3,5	3,4
Spanien	2,3	0,6	1,4
Storbritannien	1,6	2,5	2,0
Sverige	3,0	2,1	2,6
Tjeckien	2,6	5,7	4,1
Tyskland	2,0	2,4	2,2
Ungern	5,5	7,5	6,5
Österrike	2,6	2,5	2,6
Västeuropa (KIX-viktat)	2,4	1,9	2,1
Euroområdet (KIX-viktat)	2,4	2,1	2,2
Euroområdet (enl. Eurostat)	2,3	1,9	2,1
EU-28 (enl. Eurostat)	2,3	2,3	2,3

Källa: Eurostat *Labour Cost Index (LCI)*

BILAGA 7 (sid 1 av 2)

CONFERENCE BOARD – UTVECKLING AV TOTAL ARBETSKRAFTSKOSTNAD 2008 - 2016

Utveckling av arbetskraftskostnad per timme inom tillverkningsindustrin räknat i lokal valuta (procent)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Argentina	26,8	20,3	31,1	32,0	30,6	27,7	30,3	14,4	1,6	:	:
Australien	5,8	0,2	2,3	4,4	2,4	6,2	4,2	0,6	0,0	:	:
Belgien	5,7	2,5	2,0	3,6	2,5	2,0	2,6	1,7	-1,2	:	:
Brasilien	11,9	4,9	8,4	10,2	8,2	7,8	8,5	4,8	8,3	:	:
Canada	1,9	-2,3	5,5	1,7	2,2	2,6	1,3	3,1	1,4	:	:
Danmark	4,6	3,4	4,0	3,0	1,9	1,9	2,0	1,1	1,7	:	:
Estland	:	:	:	:	8,8	7,6	6,6	6,0	5,7	:	:
Filippinerna	5,8	4,2	4,4	2,9	1,9	2,7	3,8	4,2	0,1	:	:
Finland	4,4	5,7	-3,3	4,3	2,9	2,6	1,2	2,1	1,0	:	:
Frankrike	2,5	0,6	3,1	4,4	4,4	1,6	1,7	1,4	1,4	:	:
Grekland	9,0	4,1	3,7	-3,2	-6,6	-4,9	-0,5	-0,6	-1,7	:	:
Irland	6,5	5,8	1,8	0,4	2,8	-0,3	3,5	-1,3	1,4	:	:
Island	3,0	3,7	4,1	5,3	2,7	3,4	2,6	3,0	2,3	:	:
Italien	2,8	3,7	3,2	2,9	2,9	2,9	2,4	2,5	0,5	:	:
Japan	1,7	-1,0	-0,9	2,1	-1,2	0,1	1,4	0,1	0,8	:	:
Mexiko	6,0	5,5	0,3	4,0	3,7	3,9	3,6	4,6	5,1	:	:
Nederländerna	6,1	4,7	-5,3	2,4	3,3	0,7	2,7	-0,5	-0,9	:	:
Norge	5,9	3,8	3,6	3,9	1,5	5,6	2,4	3,7	-0,6	:	:
Nya Zeeland	4,7	2,6	2,9	4,3	4,1	2,6	3,0	2,6	2,1	:	:
Polen	9,4	4,9	2,9	5,2	5,2	3,5	6,1	3,6	4,7	:	:
Portugal	4,4	4,2	2,0	5,2	1,2	0,7	-1,5	3,7	0,0	:	:
Schweiz	2,0	2,8	-2,6	0,6	7,1	2,0	1,2	-1,0	1,3	:	:
Singapore	12,8	-4,4	3,1	10,3	5,2	5,7	5,3	4,6	3,9	:	:
Spanien	4,2	6,1	0,5	1,5	2,5	1,2	0,5	-0,7	0,4	:	:
Storbritannien	4,5	2,0	-0,2	1,8	2,6	1,4	1,1	1,2	3,6	:	:
Sverige	1,6	5,9	-0,8	1,4	5,3	2,1	2,6	2,1	1,6	:	:
Sydkorea	2,5	3,7	7,7	2,8	8,3	5,0	2,9	2,5	4,6	:	:
Taiwan	1,9	-6,2	2,4	4,1	1,8	0,6	2,8	5,2	4,8	:	:
Tjeckien	4,8	4,3	0,2	3,1	3,3	2,4	3,7	3,5	2,4	:	:
Tyskland	1,0	2,1	1,5	2,4	4,3	2,9	2,6	2,1	2,4	:	:
Ungern	5,7	3,7	0,1	5,4	7,6	7,0	4,2	3,9	5,6	:	:
USA	2,2	4,3	1,6	2,2	0,5	2,2	1,5	2,1	3,2	:	:
Österrike	4,7	5,2	-1,1	3,1	4,4	2,5	3,1	2,2	1,7	:	:

Källa: Conference Board, International Labor Comparisons

: Uppgift saknas.

CONFERENCE BOARD – UTVECKLING AV TOTAL ARBETSKRAFTSKOSTNAD – PERIODGENOMSNIITT

Arbetskraftskostnadsutveckling per timme inom tillverkningsindustrin i lokal valuta (årlig procentuell förändring)

	2009-2013 (femårsperiod)	2014-2016* (treårsperiod)	2009-2016* (åttaårsperiod)
Argentina	28,3	14,8	23,1
Australien	3,1	1,6	2,5
Belgien	2,5	1,0	2,0
Brasilien	7,9	7,2	7,6
Canada	1,9	1,9	1,9
Danmark	2,8	1,6	2,4
Estland	:	6,1	:
Filippinerna	3,2	2,7	3,0
Finland	2,4	1,4	2,0
Frankrike	2,8	1,5	2,3
Grekland	-1,5	-0,9	-1,3
Irland	2,1	1,2	1,7
Island	3,8	2,7	3,4
Italien	3,1	1,8	2,6
Japan	-0,2	0,7	0,2
Mexiko	3,5	4,5	3,8
Nederländerna	1,1	0,4	0,8
Norge	3,7	1,8	3,0
Nya Zeeland	3,3	2,6	3,0
Polen	4,3	4,8	4,5
Portugal	2,6	0,7	1,9
Schweiz	1,9	0,5	1,4
Singapore	3,9	4,6	4,2
Spanien	2,3	0,1	1,5
Storbritannien	1,5	2,0	1,7
Sverige	2,8	2,1	2,5
Sydkorea	5,5	3,3	4,7
Taiwan	0,5	4,2	1,9
Tjeckien	2,7	3,2	2,9
Tyskland	2,6	2,4	2,5
Ungern	4,7	4,6	4,7
USA	2,2	2,3	2,2
Österrike	2,8	2,3	2,6

Källa: Conference Board, International Labor Comparisons

: Uppgift saknas.

* Observera att tidsperioden inte är motsvarande som för uppgifterna enligt Eurostat och OECD.

BILAGA 8 (sid 1 av 2)

OECD MAIN ECONOMIC INDICATORS (MEI) – UTVECKLING AV LÖNEKOSTNAD 2008 - 2018

Utveckling av lön per timme inom tillverkningsindustrin räknat i lokal valuta (procent)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Australien*	5,7	1,0	3,1	3,9	2,0	6,1	4,2	0,9	-0,1	0,2	3,8
Belgien	3,4	3,6	3,5	2,8	3,2	1,8	1,1	0,2	0,5	1,9	2,3
Canada	1,7	-5,1	5,0	3,2	2,8	0,0	0,8	4,5	1,4	2,9	-0,9
Danmark	4,2	2,9	2,5	2,3	1,8	1,6	1,4	1,8	2,2	2,1	2,3
Estland	11,8	-1,4	0,7	5,0	8,6	7,9	6,4	5,9	5,9	6,2	3,7
Finland	4,7	3,4	1,6	2,0	2,9	2,6	1,5	1,0	0,7	0,2	1,8
Frankrike	3,1	2,1	1,8	2,4	2,5	1,9	1,6	1,3	1,3	1,4	1,7
Irland	4,9	4,6	0,6	-0,8	1,7	-0,1	2,6	-0,8	1,1	1,7	2,5
Israel	4,4	2,6	3,7	4,1	3,5	3,2	1,7	2,2	1,0	2,5	4,4
Italien	3,4	3,2	2,8	2,4	2,3	2,1	2,5	2,5	0,5	0,7	0,9
Japan	0,3	-7,0	4,1	1,7	-0,5	-0,3	1,6	0,2	0,7	1,3	1,4
Lettland	21,1	0,4	-1,6	5,4	4,2	5,7	6,7	8,8	7,3	7,5	10,9
Litauen	19,1	-6,2	-0,4	3,7	4,7	5,3	4,5	7,3	10,1	9,1	8,8
Luxemburg	1,5	-3,8	2,9	3,1	-5,6	1,0	0,8	0,5	1,1	-2,9	1,1
Mexiko	6,0	4,5	3,4	3,6	4,2	3,9	4,5	3,5	5,0	6,4	5,7
Nederländerna	3,8	2,8	1,3	1,3	1,9	1,6	1,7	1,5	1,6	1,8	2,2
Norge	5,6	4,3	3,6	4,5	4,4	3,6	2,6	2,6	1,1	1,5	2,9
Nya Zeeland	4,5	2,9	3,4	3,8	3,5	2,6	3,0	2,8	2,1	1,7	2,4
Polen	9,7	2,5	5,2	5,4	4,5	3,2	4,5	3,6	4,6	6,3	7,4
Portugal	2,3	-5,3	-1,4	-0,5	-3,5	-1,8	1,2	3,8	3,6	5,5	5,4
Slovakien	7,6	2,6	5,1	3,7	4,2	3,9	5,6	3,4	3,5	5,3	7,0
Slovenien	8,0	4,2	6,4	3,9	2,3	2,8	3,1	2,2	2,1	3,4	4,1
Spanien	4,8	5,0	1,4	2,7	1,8	1,5	0,7	0,3	0,3	0,6	0,5
Storbritannien	3,0	1,2	4,0	1,4	1,8	2,2	2,0	1,6	2,3	2,0	2,3
Sverige	3,9	1,9	3,2	2,8	3,6	2,1	2,3	2,6	1,9	2,0	2,9
Sydkorea	-1,3	2,1	9,1	1,7	6,3	4,9	4,1	2,9	4,2	2,1	6,8
Tjeckien	7,7	1,1	3,2	3,6	3,0	0,9	3,6	3,5	3,8	7,2	7,6
Turkiet	10,5	7,5	6,5	8,2	10,0	10,8	11,0	16,7	21,3	10,2	20,6
Tyskland	2,8	1,7	2,1	2,5	3,0	2,2	3,0	2,6	2,0	2,4	3,0
Ungern	5,9	4,0	5,1	6,3	8,1	4,8	4,7	4,2	5,9	11,6	10,5
USA	2,8	2,8	2,0	1,7	0,8	1,1	1,4	1,8	2,7	2,3	3,1
Österrike	3,0	-0,6	2,8	3,6	3,2	2,8	2,7	2,0	1,5	1,8	3,0
OECD - Europa	4,4	2,7	2,8	2,9	3,1	2,9	3,1	3,3	3,6	3,0	4,4
OECD - Totalt	3,2	1,4	3,0	2,4	2,0	2,0	2,4	2,5	2,9	2,6	3,6

Källa: OECD *Main Economic Indicators (MEI)*

* Förändringstalen är beräknade med hjälp av genomsnitt av indexnivåer för de kvartal som finns redovisade för respektive år.

Säsongrensad data har använts.

Endast löneökningstakt och inte de totala arbetskraftskostnadernas ökningstakt kan erhållas via *Main Economic Indicators*. Det bör även noteras att *Main Economic Indicators* inte harmoniserar mellan länder eftersom definitionerna skiljer sig åt länderna emellan.

OECD MAIN ECONOMIC INDICATORS (MEI) – UTVECKLING AV LÖNEKOSTNAD – PERIODGENOMSNIITT

Utveckling av lön per timme inom tillverkningsindustrin räknat i lokal valuta (årlig procentuell förändring)

	2009-2013 (femårsperiod)	2014-2018 (femårsperiod)	2009-2018 (tioårsperiod)
Australien*	3,2	1,8	2,5
Belgien	3,0	1,2	2,1
Canada	1,1	1,7	1,4
Danmark	2,2	2,0	2,1
Estland	4,1	5,6	4,8
Finland	2,5	1,0	1,8
Frankrike	2,2	1,4	1,8
Irland	1,2	1,4	1,3
Israel	3,4	2,4	2,9
Italien	2,6	1,4	2,0
Japan	-0,5	1,0	0,3
Lettland	2,8	8,2	5,5
Litauen	1,3	7,9	4,6
Luxemburg	-0,6	0,1	-0,2
Mexiko	3,9	5,0	4,5
Nederländerna	1,8	1,8	1,8
Norge	4,1	2,1	3,1
Nya Zeeland	3,2	2,4	2,8
Polen	4,2	5,3	4,7
Portugal	-2,5	3,9	0,7
Slovakien	3,9	5,0	4,4
Slovenien	3,9	3,0	3,5
Spanien	2,5	0,5	1,5
Storbritannien	2,1	2,0	2,1
Sverige	2,7	2,4	2,5
Sydkorea	4,8	4,0	4,4
Tjeckien	2,3	5,1	3,7
Turkiet	8,6	15,9	12,2
Tyskland	2,3	2,6	2,4
Ungern	5,7	7,3	6,5
USA	1,7	2,2	2,0
Österrike	2,4	2,2	2,3
OECD - Europa	2,9	3,5	3,2
OECD - Totalt	2,2	2,8	2,5

Källa: OECD *Main Economic Indicators (MEI)*

* Förändringstalen är beräknade med hjälp av genomsnitt av indexnivåer för de kvartal som finns redovisade för respektive år.

Säsongrensad data har använts.

Endast löneökningstakt och inte de totala arbetskraftskostnadernas ökningstakt kan erhållas via *Main Economic Indicators*. Det bör även noteras att *Main Economic Indicators* inte harmoniserar mellan länder eftersom definitionerna skiljer sig åt länderna emellan.

BILAGA 9

EU-KOMMISSIONEN, OECD OCH IMF – PROGNOSE FÖR UTVECKLING AV LÖN/ARBETSKOSTNAD 2019 - 2020

Prognoser för utveckling av lön/arbetskraftskostnad 2019 och 2020 (procent)

	EU-kommissionen (kostnad per anställd i hela ekonomin)		OECD (kostnad per anställd i privat sektor)		IMF (lön per timme inom tillverkningsindustrin)	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Australien	:	:	1,9	2,5	:	:
Belgien	2,5	2	2,4	2,3	:	:
Bulgarien	6,9	5,9	:	:	:	:
Canada	:	:	2,8	3,3	1,8	2,4
Danmark	2,6	2,6	2,8	2,9	:	:
Estland	6,1	5,6	5,9	5,1	:	:
Finland	3,4	2,9	2,5	3,2	2	2,2
Frankrike	0,0	1,8	-0,3	2,2	1,7	1,7
Grekland	2,4	1,7	2,7	1,8	:	:
Irland	3,2	3,6	3,8	3,8	:	:
Italien	0,9	1	0,9	0,6	1,1	1,5
Japan	0,9	1	1,1	1,6	0,9	1,8
Lettland	6,2	5	7,2	7,3	:	:
Litauen	7	5,9	7,3	7,3	:	:
Luxemburg	3	2,1	2,9	2,6	:	:
Mexiko	:	:	5,8	6,2	:	:
Nederländerna	2,7	2,8	2,9	2,4	:	:
Norge	:	:	3,2	2,9	:	:
Polen	8	7,9	8,4	7,8	:	:
Portugal	2,2	2,3	2,7	2,7	:	:
Rumänien	13,5	9	:	:	:	:
Schweiz	:	:	0,3	0,9	:	:
Slovakien	6,8	6,7	6,3	7,1	:	:
Slovenien	4,8	3,7	4,1	4,6	:	:
Spanien	2	1,8	1,8	2,0	1,1	1,5
Storbritannien	3,1	3,2	3,2	2,8	2,2	2,9
Sverige	3,1	3	2,7	2,9	:	:
Sydkorea	:	:	4,3	4,0	:	:
Tjeckien	5	4,2	5,8	5,6	:	:
Tyskland	3,2	2,9	2,9	2,9	3,3	3,5
Ungern	6,6	6,5	9,1	8,7	:	:
USA	3	3,3	2,9	3,9	2,9	3,3
Österrike	2,6	2,5	3,0	2,7	:	:
Euroområdet	2	2,2	2,0	2,4	:	:
EU	2,6	2,8	:	:	:	:
OECD	:	:	2,9	3,4	:	:

Källa: Europeiska kommissionen – European Economy Spring 2019, OECD Economic Outlook May 2019, International Monetary Fund – World Economic Outlook April 2019

: Uppgift saknas.

Industrins arbetskrafts- kostnader internationellt

TEKNIKFÖRETAGENS ANALYS 2019

Arbetskraftskostnadernas nivå och ökningstakt – i förhållande till i viktiga konkurrentländer – är centrala faktorer när Sveriges konkurrenskraft analyseras. Teknikföretagen publicerar därför årligen en rapport om industrins arbetskraftskostnader internationellt.

Teknikföretagen

Teknik gör världen bättre

Den svenska teknikindustrins företag står för de lösningar som tacklar vår tids stora utmaningar.
Det är hos Teknikföretagen som dessa företag är medlemmar.